

Félix Lope de Vega Carpio

A furfangos menyasszony

La discreate enamorada

Fordította: Berczeli A. Károly

Személyek:

Belisa, özvegy

Fenisa, leánya

Bernardo, kapitány

Lucindo, fia

Hernando, szolga

Leonardo, szolga

Gerarda, hölgy

Doristeo, nemesember

Finardo, nemesember

Fulminato, szolga

Liseo, Fabio, szolgák

ELSŐ FELVONÁS

Utca

ELSŐ JELENET

Belisa és Fenisa, lefátyolozva

BELISA Mindig csak a földre néz le,
Mert egy tisztos úrilány
Lába alá néz csupán.

FENISA S nem nézhetek föl az égre?

BELISA Ne bosszants e fecsegéssel!

FENISA Furcsa! Isten nem azért
Teremtett így sok személyt,
Hogy legyen, ki égre néz fel?
Nem az volt a kívánsága,
Hogy az ember az eget
- Amelynek teremtetett -
Nézzé folyton és csodálja?
Azért van az a sok állat,
Hogy a földet lesse csak,
Mert célja sem magasabb;
Én a földön mit csodáljak?

BELISA Lélekben emelkedj föl te
A mennyekbe, ez a szép,
Mert egy leány a szemét
Mindig lesüti a földre.
Leánynak a szégyenérzet
Legfőbb kincse, birtoka,
Mindent megnyersz általa,
S nélküle csak kár, baj érhet.
Szobád ablakából, lányom,
Hogyha töprengsz, bánkodik,
Elmélkedhetsz bármikor
A szép mennyei világon.
Onnan, hogyha elmélázol,
Merenghetsz szűz távolán.

FENISA Nem vagyok apáca tán,
S elég a sok bölcs tanácsból.
Hogyha folyton prédikálsz te,
S azért sétálsz, hogy perelj,
Nem alkalmas ez a hely:

S inkább a szobámba zárj be,
S fordítsd rá a kulcsot tízszer.

BELISA Eltúlzod megint nagyon.

FENISA Te meg megölsz, asszonyom,
Hogyha mindig így némítasz el.
Szememmel most mi bajod van?
Mit vétettek teneked?

BELISA Még szendébbek legyenek,
Süsd le őket sokkal jobban.
S ne haragudj, ha megmondom:
De oly kíváncsi a nő,
Akár a kis csecsemő,
Ki elbámul minden dolgon.
Sok ficsúr él itt Madridban,
Rád néznek csak, és szemük,
Mint a villám, szíven üt.

FENISA Mint a villám? Tényleg így van?

BELISA Szíved rögtön lángra lobban,
Bár a ruhád ép marad.

FENISA Ismerhetnéd lányodat:
Ily esendő sose voltam.

BELISA Szólása volt nagyanyádnak,
Hogy az utcán oly riadt
Egy szép leány, mint a vad,
Kit vadászok körülállnak.
Meginog, ha hízelegnek,
Sóhajuktól elbukik;
Minden férfi úgy tud itt
Nézni, hogy nyílként sebez meg.

FENISA S hogy megy egy leány itt férjhez,
Hogyha nem nézik soha?

BELISA Ily módon nem is fog a
Nő férjet, mert szörnyűség ez.

FENISA S mit tesz akkor?

BELISA Őrzi tisztas
Erényét és hírnevét.

FENISA Kinek pénze nincs elég,
Szépségével hat. Nem így tesz?
Mert a férfi nem kíván csak
Erényt.

BELISA Hát mit?

FENISA Birtokot.

MÁSODIK JELENET

*Lucindo, Gerarda és Hernando, akik megállnak
az utca egyik oldalán, távol Belisától és Fenisától*

GERARDA *(Lucindóhoz)*
Szívszerelmed én vagyok?

LUCINDO *(Gerardához)*
Úgy van! Ezt jól eltaláltad.

GERARDA Ó, mily pompás udvarló vagy!

LUCINDO Ez a módi.

FENISA *(félre)*
Ő van itt.

GERARDA Mindig majmolsz valakit.

LUCINDO Néhány ficsúrt? Gúnyolódsz csak.
Férfi vagyok, értsd meg végre.

FENISA *(félre)*
Jaj nekem, hogy hasztalan
Áltatom csupán magam,
Szeretem őt, ámde én e
Férfiban viszontszerelmet
Ébreszteni nem tudok.

GERARDA Olyannak, ki csak gagyog,
Az én szívem csalfa cselt vet.
S megmondom, hoppon maradsz, ha
Mókázol csak énvelem.

LUCINDO Bolondság ez, s nevetem.

GERARDA Még karmolsz is, te vadmacska?
Van gyógyszerem ám ez ellen,
Mert e nő, bármily kacér,
Szerelmemmel fel nem ér.

LUCINDO Így lehütöd csak szerelmem,
Mert hát mi abban a vétek,
Hogyha oly nőt, aki itt
Ártatlanul szemezik,
Közömbösen megdicsérnek?
S mondtam neked annyiszor már,
Te vagy az én mindenem.

GERARDA Indiánok közt ilyen
Bókokkal jobban boldogulnál.
Ott még kell ily encsem-bencsem,
Tükör, gyöngy meg szemüveg,
Mind sietve veszi meg.
Ezüsttel nem hatsz meg engem!

FENISA A szerelem aranytömbjét
 Add, s ne ólmot, kedvesem.

FENISA Ó, hogy engem senki sem
 Szeretett ily epedőn még.
 S ez a férfi nem tud rólam,
 S élek-halok érte én.

HARMADIK JELENET

*Doristeo, Finardo, - Belisa és Fenisa az egyik oldalon;
 Lucindo, Gerarda és Hernando a másik oldalon*

FINARDO *(Doristeóhoz)*
 Itt volt vele a legény.

DORISTEO Úriember?

FINARDO Az valóban.

DORISTEO Ők azok ott?

FINARDO Jönnek éppen.

GERARDA Látod azt a daliát?

LUCINDO Látom hát.

GERARDA Nos, ő imád,
 S nemhiába eped értem.
 S mindaz, amit mondtam, édes,
 Tréfa és nem igaz ám.
 Megyek, mert ő vár reám.
 (Doristeóhoz megy)

LUCINDO Mit tegyek?

HERNANDO Nem téveszt célt ez.

LUCINDO *(félre, Hernandóhoz)*
 Elragadjam ezt a szotykát?
 Vagy leszúrjam dühösen?

HERNANDO Szereted?

LUCINDO Lásd, ég szívem.

HERNANDO Akkor víz kell, azt hozok hát.
 Szerelmedet mért fecsérled
 Ily cefrékre, jó uram?

GERARDA *(Doristeóhoz)*
 Mindenem vagy csakugyan.

DORISTEO Megnyugtat őszinteséged.
Már-már elfogott a méreg,
Mikor jönni láttalak,
S hozzá ez a rongy alak
Lovag módra kísért téged,
Ám, mert otthagytad, Gerarda,
Nyújtom karom boldogan.
.....

GERARDA Jöjj velem.

DORISTEO Hová?

GERARDA A parkba.
(Gerarda, Doristeo és Finardo el.)

NEGYEDIK JELENET

*Belisa, Fenisa az egyik oldalon,
Lucindo és Hernando a másikon*

LUCINDO Elmentek?

HERNANDO S hozzá sietve.
Jó nekik, s ne bántson ez.

LUCINDO S az ki!

HERNANDO Az Fenisa lesz,
Szomszédod, ki szép és szende.
Van viszont egy rémes anyja,
Kit, hol nincsen nő elég,
Messzi földre küldenék.

FENISA *(félre)*
Nincsen nő, ki ilyen balga.
Egy férfit, ki észre sem vett,
Hőn szeretek s áldom őt.

LUCINDO Sosem láttam azelőtt.

FENISA *(félre)*
Vágyam alig fékezem meg!
Mit tegyek, hogy végre lássa
Fátyol nélkül arcomat?
Szívem mennyi gondot ad...
S nincs remény az orvoslásra.

HERNANDO Hogyha látnád ezt a lánykát,
Aki oly szép, balgamód
Nem szeretnél egy lotyót,
S többé látni sem kívánnád.
Nem tudom, hogy tudsz-e róla,
Jó atyád...

LUCINDO	Mi van vele?
HERNANDO	Abban sántikál, hogy e Szép lány anyját - s ez nem móka - Nőül vegye nemsokára.
LUCINDO	Megnősül az én apám?
HERNANDO	Nézd meg már, mily szép e lány, Úgy vélem, hogy nincsen párja.
LUCINDO	Jól tudod, Gerarda tölt be, S nem felejttem könnyedén. Mit nézzek e lányon én?
HERNANDO	Angyal ez, s leszállt a földre.
LUCINDO	Féltékenynek csúnya minden, S bárha néz, se lát, se hall.
FENISA	<i>(félre)</i> Tervem pompás, bár badar, Ezt kell gyorsan véghezvinnem. Elmegyek Lucindo mellett, S leejtem e keszkenőt. Ő felveszi, ám előbb Arcom báján elmerenghet. S míg a szemem nézi, menten Megsejti, hogy szeretem.
HERNANDO	Nézd szemét, mily édesen Csillan benne vágy s a kellem.
BELISA	Menjünk, lányom, késő van már, Térjünk haza szaporán.
HERNANDO	Mellettünk megy el e lány, Szébbet nem is találhatnál.
<i>(Belisa és Fenisa halad el mellettük, az utóbbi leejti a zsebkendőjét.)</i>	
LUCINDO	Angyal ez, való igazság!
HERNANDO	Zsebkendője leesett.
LUCINDO	Átadom, nem nagy eset. <i>(Fölveszi a zsebkendőt, s a hölgyekhez lép.)</i> Fordítsa felém az arcát.
FENISA	Hogy? Mi az, amit kegyed kér?
LUCINDO	Ezt a kendőt leltem itt.
FENISA	S az enyém? Várjon kicsit. Nem hiszem, de... <i>(Felfedi s leleplezi magát teljesen.)</i>
LUCINDO	Mit keresgél?
FENISA	Megnézem itt a ruhámban.

BELISA Mi történt?

FENISA Itt nincs... Nahát...

BELISA Nos?

FENISA Egy zsebkendőt ad át...

BELISA És tiéd?

LUCINDO *(félre)*
Szebbet se láttam.

FENISA Ezt szeretném tudni éppen.
Itt sincs, bárhogY kutatom.

HERNANDO *(félre)*
Elhagyja a nyugalom
Azt, ki elmerül szemében.

FENISA Zsebeim is megvizsgálom.

BELISA Hagy abba!

FENISA Lásd, sietek.
Itt sincs.

BELISA Vártam eleget.

FENISA Eltűnt.

BELISA Menjünk haza, lányom.

FENISA Van szegélye?

LUCINDO S mily remek!

FENISA És csipkéje?

LUCINDO Nem tudom.

BELISA Ácsorogsz a nyílt uton,
Csak hogy jól megnézzenek.

FENISA Jó uram, ne kérje tőlem,
Hogy a másét vegyem el.

LUCINDO Bizonyítsam esküvel?

FENISA Engedje, hogy megköszönjem.
Feslés látszik a szegélyen?

LUCINDO Úgy hiszem.

FENISA S mely oldalán?

BELISA Abbahagyhatnád talán.

LUCINDO Az öné, percig se kétlem.

BELISA Hagyja, hogy menjünk utunkra.
A zsebkendőt meg tegye
Szenteltvíztartóba be.

FENISA *(félre)*
Bár a szíve lángra gyúlnak.

BELISA Menjünk.

FENISA Megyek.
(Elindul, de rögtön visszafordul.)

HERNANDO Van szebb nála?

LUCINDO Féltekenyek mind vakok.

FENISA *(visszafordul)*
Uram!

LUCINDO Az öné vagyok!

FENISA Kérem önt, ha megtalálja
Azt, kié feltehetőleg
E zsebkendő, s merthogy én
Gyanitom csak, hogy enyém,
Mondja meg az illetőnek,
(Félre.)
(Azt, hogy szívem izzik érted)
Azt, hogy itt lakom közel
Kertek alján...

HERNANDO *(félre)*
Mily kebel!
Nincs párja szép természetének!

FENISA Ama Bernardóval szemben,
Aki tisztos kapitány.

LUCINDO Ó, hisz ő az én apám!

FENISA *(félre)*
Édes mélység, nyelj el engem!

BELISA Megbolondultál?

FENISA Megyek, de
Ez az úr azt mondta, hogy
Szomszédunk.

BELISA Jöjj hát, konok!
Menjünk!

FENISA *(félre)*
Bár viszontszeretne!
(Mindketten el.)

ÖTÖDIK JELENET

Lucindo, Hernando

- HERNANDO Hogy tetszik, gazdám?
- LUCINDO Nagyon szép,
S hozzá fürge, eleven,
Ám Gerardát szeretem,
S másra gondolni se tudnék.
Csúszós sár a féltékenység,
S bármily erős férfi vagy,
Elnyel ez a lány iszap,
S lehúz, bármily hős, nemes légy.
Szörnyű nézni egy leányt, ki
Más férfival édeleg,
Szíved késként sebzi meg,
S leghőbb vágyad bosszut állni,
Vágyam mégis gyarló volna,
Hogyha más nőt, aki csak
Rám pillant s tán csinosabb,
Megszeretnék megbomolva.
- HERNANDO Könnyű nőket hön szeretnek
Férfiak, mert kedvesek,
Bár erényük elveszett,
S így maguk is elveszettek.
Sírdogál a tisztas asszony,
Mert ki oly kedves neki,
Az a férfi megveti,
S nincs mit szívből visszaadjon,
Mert tudja, hogy keseregve,
Magányban kell élnie;
Ám ha kinyílik esze,
Megjön gyorsan tréfás kedve,
S alig húzod ki a lábad
Házából dühöngve tán,
Megvigasztalódik ám,
S száz férfi is tart magának.
- LUCINDO Hön csak tiszta nőt szerethet,
Mert a céda csapodár.
- HERNANDO S minden férfi nagy számár,
S még butább, ha féltékeny lett,
Főként ha kard is van nála.
Bízom benne, hogy agyad
Tisztul s nem lesz makacsabb,
S ráeszmélsz az igazságra.
- LUCINDO Van okom, ha nem teszem meg.

HERNANDO Egy könnyű nő, jó uram,
Mint a majom, épp olyan,
Grimaszt vág a gyermekeknek.
Ám ha megjön a gazdája,
Kié a bot s hatalom,
Biz megszeppen a majom,
Mert a gazda eltángálja.
Kamaszokkal e kis nőcskék
Elcicáznak komiszul,
S mindjárt jók, ha jön az úr,
Aki bölcs, ám nem idős még.
Ez a nő is tart a horgon,
S mert nem fog ki egyhamar,
Hagyja, úszkáljon a hal,
S féltékennyé is tesz folyton.

LUCINDO Mit tegyek hát?

HERNANDO Keresned kell
Biztos ellenszert hamar.

LUCINDO S akkor elmúlik a baj?

HERNANDO El.

LUCINDO S mivel?

HERNANDO Új szerelemmel.

LUCINDO Kár beszélünk mostan erről,
Nézzük meg, hogy merre jár?

HERNANDO Nos, belátod végre már;
Mással lófrál s így hergel föl.
Egy bölcs a féltékenységet
Horgászbótnak hívta csak,
Mellyel hírt és aranyat
Horgásznak, kik ezt remélnek.
Nem szégyelled, hogy e semmi,
Mellyel a szél játszadoz,
Fogva tart, mint egy gonosz
Hatalom, s le fog teperni?
Birtokod zsíros csalétek,
Féltékenység a zsinór,
S biztosan van úgy, mikor
Egy horgot vet több legénynek.
Így, mit az a bölcs mondott a
Rászedésről, szent igaz,
Csakhogy jobban illik az
Nőkre, csalfa asszonyokra.
Pókháló a legtöbb némbér,
Fognak legyet, kicsiket,
Ám az erős nekimegy,
S minden szálát játszva tép el.

Szégyen, hogy én oktatlak ki,
Mint kell élni okosan.

LUCINDO Most már untatsz csakugyan.
Látod, nincs mód elszakadni
Tőle, mert a pókhálóban
Én vagyok a légy.

HERNANDO Szegény!

LUCINDO Hű hal vagyok zsinegén,
S csüngök rajta elhalóan,
Jöjj, hogy lássam őt viszont már,
Szívem bár tör járja át.

HERNANDO Azt hiszem, más vár reád,
S megbánod, hogy így loholtál.

LUCINDO Látnom kell, míg ellenem vét.

HERNANDO Mily konok vagy, Jézusom!

LUCINDO Én fenéig kiiszom
Gyilkos mérged, féltékenység!
(Elmennek.)

HATODIK JELENET

*Szoba Belisa házában
Belisa, Fenisa*

BELISA Köpenyed már levetetted?

FENISA Levetettem már, anyám.

BELISA Akkor vedd föl szaporán.

FENISA Haragod megrémit s meglep.
Mit vétettem, hogy így szólsz rám?
Megsértettelek talán?

BELISA Ismerlek én már, te lány.
Bűnhődöm is érte jócskán.
Hogyha itthon tartanálak,
Tudomisten, ennyiszer
Nem dühítenél te fel.

FENISA Elmúlik biz jónehány nap,
Míg valami csoda folytán
Kiviszel a sétatérre
S kínozol csak hazatérve.
Inkább zárj be jól!

BELISA Boszorkány!

FENISA Miért kötsz hát folyton belém?
S mért pörlekedsz semmiért?

BELISA Léha vagy, s ez, lásd be, sért.

FENISA Léha?

BELISA Hidd el, látlak én.

FENISA Miért? Eszem talán egy délceg
Dalián vagy lovagon jár?
Vagy kaviccsal megdobott már
Egy legény, hogy rája nézzek?
Láttad már, hogy mise közben
Kacsintgattam bárkire?
Ifjak kísérgettek-e,
Hogy így ítélkezz fölöttem?
Kerítőnő járt e házban?
Feltűnt e itt oly papírlap,
Melyre csúnya szókat írtak?
Tollat, tintát leltél nálam?
Vagy oly szalagot, amely
Másé, s melyről mit se tudsz?
Nincs oly kendő, sem papucs...

BELISA Hasztalan soroltad el
Mindezt, mert szerintem egy lány
Hírnevével mégse játszhat.

FENISA Mit?

BELISA Jó az elővigyázat.
S rám is kell gondolnod eztán.
Szeretném, ha őrizkednél
Mindattól, mit felsoroltál,
S bár most minden lakat jól zár,
Még erősebb kell ezeknél.

FENISA *(félre)*
Bármennyire óvsz is engem...

BELISA Mit mondtál?

FENISA Hogy megtenném én
Azt, mit kívánsz, de hagyj békén,
E sok morgás tűrhetetlen.
Mondd csak, anyám, lánykorodban
Szent voltál?

BELISA Utcán, misén
S otthon is a halk, szerény
Nőnek mintaképe voltam.
Szemem folyton lesütöttem.

FENISA S hogy mentél hát férjhez akkor?

BELISA Látott az ég a magasból,
És ő így döntött fölöttem.

FENISA Nagynéném azt mondta gyakran,
Imádkoztál jó sokat,
Mert így az ég férjet ad.

BELISA Én? Hogy apádat megkapjam?

FENISA Még böjtöltél is evégett,
Mint egy buzgó remete,
S mindez annak a jele,
Hogy egy férjre volt szükséged.

BELISA Eszembe se jutott. Rémes!
Igaz ebben nincs szemernyi,
Mert apáca vágytam lenni,
S nem szívesen mentem férjhez.

FENISA Akkor mért voltál féltékeny
Apámra, kit az ég szerzett?

BELISA Mert ha szoknyát vagy ékszert vett,
S bármit, mi nekem volt ékem,
Elvitte más nőnek ő.
Köszönd ezt ily asszonyoknak.

FENISA Úgy hallottam, hogy kopognak.

BELISA Nézd, Fenisa meg, ki jó?

(Fenisa a rácshoz megy, hogy kinézzen rajta.)

FENISA Úgy látom e rácson át,
Szomszédod, a kapitány.

BELISA Sejtem már, hogy mit kíván.

FENISA Sejted? Mit kíván tehát?

BELISA Napok óta néz e férfi.
Megszeretett óhatatlan!
Én persze közönyt mutattam.
Azt hiszem, hogy meg fog kérni.
S ez, habár váratlan ért,
Nem jön rosszul, merthogy ő
Úr, s hozzá előkelő.

FENISA Megbocsáss e kacajért.

BELISA Min nevetsz?

FENISA Mert egyre látlak,
Mily szent voltál, mint leány,
Templomban s utcák során,
S otthon is minden leánynak
Példát mutattál szerényen,
S most meg biztosan megérzed,

Hogy a kapitány jön érted.
Így vagy az én példaképem?

BELISA Ostoba, ő nagyon gazdag,
S férfi nélkül áll e ház.
Lesz apád, ki rád vigyáz.

FENISA Még kisül, azért akartad
Ezt is, csak, hogy nekem kedvezz.

BELISA Hát nem is volt más a tervem,
Hogy legyen, ki rád ügyeljen:
Férfi, aki védelmed lesz.

FENISA Adj előtte engem férjhez,
S akkor megvéd az uram.

BELISA Meg is teszem biztosan,
Mihelyt jön, kit jól megértesz.

FENISA Hogy nem jött, vád téged érjen.

BELISA Megvéd majd a kapitány.

FENISA A te férjednél talán
Jobban megvéd az én férjem.

BELISA Fia is van s megtörténhet,
Hogy megegyezel vele.

FENISA *(félre)*
Ó, Lucindo, drága te!
Akkor lesz csak szép az élet!

HETEDIK JELENET

*Bernardo kapitány jó megjelenésű férfi; tollbokrétás sisakja,
kardja és rövid töre van. Régi vágású kapitány.
Fulminato s még egy szolga, előbbiek*

KAPITÁNY Minthogy késtek hívni engem,
Nem vártam az engedélyt,
Melyet szívem hön remélt,
S így jogosan cselekedtem.
Azon kívül, hogy szomszédok
Vagyunk, s Flandriából jöttem,
Más is lebeg még előttem.

BELISA *(félre)*
(Értem jött s ez épp elég ok.)
Sértő csak az volna, ha
Nagyságod nem lépne be
Hozzánk, mint e ház feje,

Kinek ez az otthona.
Fenisám, ültess le menten.

(A kapitány leül.)

KAPITÁNY Távozzatok innen gyorsan!
 (A szolgálkhoz, akik eltávoznak.)

BELISA Az bánt, lányom, hogy nem hoztam
 Rendbe magam siettemben.
 Tetszetős a fátyolom?

FENISA Pompás, ahogy rajtad áll.

BELISA S arcom vidám?

FENISA Csupa báj.

BELISA S biztat is, úgy gondolom...

FENISA Hogyne.

BELISA S mire?

FENISA Alázatra.

BELISA Légy átkozott, drága lányom.
 Nem szerettél soha, látom.

FENISA *(félre)*
 Ó, lemondás szent csapatja!
 Mikor enni sem tudnak már,
 S fáj, hogy másnak foga annyi
 Van, hogy tud még jól harapni.
 Nő vagy, s mért ne próbálkoznál?

BELISA Épp ma nem volt rá idő,
 Hogy ápolgassam magam.

FENISA Ó, ne légy ily nyugtalan!

BELISA Hogy?

FENISA Közben elalszik ő.

BELISA Jó, akkor mellé ülök le.

FENISA Ő röstelli a hevét,
 S mégis a te arcod ég.

BELISA *(a kapitányhoz)*
 Várom, hogy szívét kiöntse.

KAPITÁNY Belisa, én mint oly közeli szomszéd
 (Ez így is meggyőzőbb viszonyt jelez),
 Hogy ön derék s erényes hölgy, tudom rég.
 Látom naponta és megnyugtat ez,
 S mert nőülendő mindent tudni vágya,
 Tudom, hogy származásra is nemes,
 S mivel szívünket, bárha mély az álma
 Idősebb korban, szépség és erény

Ébreszti föl csak s gyújtja tiszta lángra,
 Férjül kínálom hát magam fel én,
 Ki vénnek látszom, ám megtudja gyorsan,
 Hogy még ifjú vagyok, kemény legény.
 Egy kissé megviselt, hogy táboroztam
 Sok országban, mint harcos katona,
 Aludtam sárban a fűben, harmatosban,
 S a postát gyakran én vittem tova;
 S a virrasztás s az égő seb felőrli
 Az ifjú hőst, akármily marcona.
 Károly császárt a vízi és a földi
 Harc vénitette meg, így mondta ezt,
 Bár ötven sem volt s bátrabb, mint a többi.
 Én hatvanban születtem és kereszt-
 Szüléim voltak Alba hercegek, kik
 Úgy fénylenek, mint ritka égitest.
 Örökké úton voltam, és a férfit
 Megedzi ez, s izmos lesz, mint a vas.
 De most szomszéd vagyok, s önök megértik:
 Egy háznál jobb a vén, mint a kamasz,
 Ki pénzt, birtokot, mindent elfecsérel,
 S jön-megy, míg akad egyetlen garas.
 Korom tán sérti önt, de fürge, éber
 S erős vagyok, jól alszom és eszem,
 S megbirkózom a legszilajabb ménnel.
 Beteg nem voltam eddig sohasem,
 Kivéve azt, midőn párbajra keltem,
 S midőn egy harcban megsérült kezem,
 Van egy fiam, derék és feddhetetlen,
 Vár már reá egy tisztos hivatal,
 Helyét megállja tán szilárdan ebben.
 Remélem, ő itt senkit sem zavar.

FENISA	(<i>félre</i>) Adná az ég, hogy már is itt lehetne!
KAPITÁNY	Különben is ő útra kell hamar. Én hát, Belisa, kérem esdekelve, Hogy adja lányát hozzám hitvesül. Az én gondom lesz a gazdag kelengye, S nem lesz más dolga, ha hozzám kerül, Hogy óvja azt, mit kardommal szereztem. S ha vénnek tart, s megtűr kelletlenül, Meglátja majd, hogy ifju még a testem.
BELISA	Lányom kezét kéri ön Tőlem, derék kapitány?
KAPITÁNY	Mondja, hogy enyém e lány, S boldogan megköszönöm.

FENISA *(félre)*
 Jaj nekem! Hát mi ez itt?
 Azt hittem, anyám megy férjhez,
 Lucindo meg az enyém lesz,
 S tán még ma jelentkezik.
 Álom volt csak, képzelet,
 Oly kedvező volt a helyzet,
 És a vége mégis ez lett,
 S így minden kútba esett.

BELISA Azt hittem, hogy nem a lányom,
 Én kellenék önnek jobban.

KAPITÁNY Nem, Belisa.

BELISA Boldog voltam...
 És vagyok is, hogy ezt látom...
 Fenisa, ő rád pályázik.

FENISA *(félre)*
 Hittem én valamiben,
 Boldog is volt a szívem
 Mind e szörnyű csalódásig.
 Ámde minthogy ily csalóka
 Volt e szép hit maga is,
 Álnok, csalfa és hamis,
 Édes álmok árulója,
 Mely megréftelt ily kegyetlen,
 Maradjon hát álom, én meg
 Többé szebbet nem remélek,
 Hit nem csal meg többé engem.
(Fenn Belisához.)
 Majdnem biztos voltam abban,
 Hogy mátkája te leszel.

BELISA Engem ő már nem vesz el;
 Lányom, szégyenben maradtam.

FENISA Ó, édes szerelmi álmok!
 Ábrándoztam rólatok,
 S csúful megréfteltatok!
 Minden álom balga s álnok!

BELISA Lányom, szégyenben maradtam
 Házassági terveimmel;
 Ifjúságod gyújtja így fel,
 S nem kell vén, hol fiatal van.
 Győztél, de azért ésnél légy,
 S mindazt, ami történt, értsd meg.

FENISA Míg vén korban győz az érdek,
 Ifjan fő a báj s a szépség.
 Mert ti, öregek, kik egykor
 Élveztetek eleget,

Élveznétek, míg lehet,
Mert oly kapzsi az öregkor.
Jólét, pénz és ízes éték,
Lustálkodás... s kell-e több?
Kell, mert ifjú gyönyörök
Ízeit is szeretnétek.
Méltatlan lenne, hogy én ne
Fogadjak most szót neked,
S mert fáradt vagyok s beteg,
S számítok a türelmére,
Egy hónapot kérj te tőle,
Míg ügyeim rendezem.

BELISA Elintézem ügyesen,
Hálás lehetsz már előre.
(A kapitányhoz lép, hogy beszéljen vele.)

FENISA Okos voltam, hogy őt férjül
Elfogadtam - egyelőre -,
Mert amiről nem tud ő se,
Minden egyéb erre épül.
Hogyha én most nemet mondok,
Megharagszik, s akkor, ó, jaj,
Nem szólhatok Lucindóval,
S elrontom az egész dolgot.
Apja kedvéért viszont
Járhat-kelhet örömet itt.

(Belisa és a kapitány kettesben beszélget.)

KAPITÁNY Nekem minden nagyon tetszik,
Mit a kedves lánya mond,
Semmi az a hónap, ez nem
Gát s szívem nem hűti le.
Hagyja, hogy szóljak vele.

FENISA *(félre)*
Szándékom szerint cselekszem!

KAPITÁNY Nem hangzott el soha még
Madridban, én drága szentem,
Oly határozat, amelyben
Volna ennyi bölcsesség.
Meggyőzött erényed engem,
Hogy bár nagyon fiatal
Vagy, az eszed bölcsre vall,
S felfogásod sem éretlen.
S mától fogva, mert szeretnék
Egyenlő lenni veled,
Öröd és atyád leszek,
S jaj annak, ki ellened vét.
És ha Isten ad erőt,
Erényed bástyáinál

Ez a szürkülő szakáll
Lesz a lőrés és erőd.
S hogyha e deres fő mégsem
Válik ifjú díszedül
S kirívóan elvegyül
Az ezüst az aranyércben,
Akkor bőven megtetézem
Ajándékkal koromat.

FENISA Mint kiváló úr s lovag,
Hozzám ifjodtál egészen.
Nincs szükség hát alázatra,
Tied vagyok én.

KAPITÁNY Tied?

FENISA Talán ne tegezzelek?
Te! S ezt bárki meghallhatja!

KAPITÁNY Ismét új kegy! Teringettét!
Lenne ez csak Flandriában,
Tivornyáznánk mindahányan,
Mert én mindent latba vetnék!
Bajvívásban is részt vennék,
Bátrabban mindenkinél,
És ha lesz rá engedély,
Madrid sem látott ilyet még.

FENISA Kérlek szívből, ne háborgasd
Madridot ilyesmivel.

KAPITÁNY Lásd, mindenre ráveszel,
Megszelídítéd az ordast.
Ám ha nem te kérnél erre...

FENISA Szólnék pár szót, keveset.

KAPITÁNY Mindent adok s megteszek.

FENISA Éltessen az ég kegyelme.
(Halkan a kapitányhoz.)
Nem tudtam eddig, hogy fiad Lucindo,
Ifjú lovag, ki házad ajtaján
Gyakorta jár ki-be, s én látom innen.
Most mondta meg, hogy jöttél, jó anyám.
De minthogy ő fiad és én a mátkád
Vagyok s leszek, ha Isten is segít,
Hogy jó erőben örvendjek frigyünknek...

KAPITÁNY Ó, mily édes szavak, beszélj csak így,
Mert ajkad szegfű, melynek enyhe napja
Megolvasztja ősz fűrtjeim havát.

FENISA Nos, arra kérlek, fékezd szenvedélyét,
Hogy nyughasson s ne üldözzön tovább.

KAPITÁNY Üldöz fiam?

FENISA Ha ő, amint ez illik,
 Ismerne mértéket s tudná, miként
 Kell udvarolni egy tisztos leánynak,
 Nem szólnék most s nem firtatnám e tényt,
 Mert nem vagyok kényeskedő, sem álszent.

KAPITÁNY S hogy üldöz ő?

FENISA Ír balga levelet,
 S ezt eljuttatja harmadik személlyel
 Hozzám oly szesszel, mely sért módfelett.
 Minden barátnőt felhasznál e célra,
 S a furcsa az, hogy szíve bár lobog,
 A házasságról említést se tett még.

KAPITÁNY Bolond e fickó s ez galád dolog.
 Bocsáss meg, kérlek, s hidd el, hogy ezentúl
 Nem zaklat többé a pimasz.

FENISA De ő
 Fiam lesz nemsokára, s nem szeretném,
 Ha vad haraggal rángatnád elő;
 Te oly okos vagy, s érted majd a módját.

KAPITÁNY Bízd rám, szerelmem, ezt. És óvjon ég!
 Belisa, megjutalmazom Fenisát,
 De úgy, hogy lelje benne örömét.
 S nem kérek mást, csupán hogy áldjon Isten,
 S hogy adj számomra, drágám, engedélyt,
 Hogy látni téged bármikor jöhessek.

BELISA Isten vele!

(A kapitány el.)

NYOLCADIK JELENET

Belisa, Fenisa

BELISA Az ég ily nem remélt
 Szerencsében s javukban részesített.

FENISA Boldog vagy?

BELISA Nem látod?

FENISA Csak leplezed
 A sérelmet, mely kínozt, már belülről.

BELISA Hogy?

FENISA Azt hitted, megkéri a kezét.

BELISA Ez rágalom, gyere!

FENISA

(félre)

Édes Lucindóm,
Ha csalfa csínyem nem fogod te fel,
Okos nem vagy, s Madridban sem születél,
De hogyha érted, tüstént keresel,
És madridi vagy, s bölcsőbb mindeneknél.
(Elmennek.)

KILENCEDIK JELENET

Utca

Lucindo, Hernando

LUCINDO

Gavallérunk egyre késik.

HERNANDO

Majd kijön, csak légy nyugodt.

LUCINDO

Nyugton lennem szenvedés itt.

HERNANDO

Nagy ház ez, s a sok zugot,
Fülkét minden csöppke résig
Megmutatja a legénynek.
Két hét kell, míg szépszerével
Ennyi lyuk végére érnek.
Két napig sem bírnám én el,
Inkább gályán vénülnék meg.

LUCINDO

Hogyha e boldog legény
Evezhet most Gerardának
Gályájában könnyedén,
Rája írigy férfi vár csak
Szerte a part fövenyén.
Ó, Hernando, baj, hogy oly
Nőt szeretek, akinek
Nincs szíve és bármikor
Színlel, biztat, hízeleg,
S hüsebb, mint a köszobor!

HERNANDO

Megszeretni nőszemélyt
Egyszerű, ha ő megért,
Ám ha szíved lángözőn,
S béred mégis gúny s közöny.
Íly vágy torz és hője sért.

LUCINDO

Ő jön, s a hölgy letekint
Ablakából.

HERNANDO

Szép fiút
Kíván látni s méla kint.

TIZEDIK JELENET

*Doristeo Finardóval kilép Gerarda házából,
aki megjelenik az ablakban*

GERARDA *(félre)*
Lucindo! Ő jajgat úgy!

LUCINDO Meglásd, meggyötör megint!

DORISTEO Bájos, ugye?

FINARDO Módfelett.
S hozzá oly udvarias!

DORISTEO Nézd e pompás termetet!

FINARDO *(félre Doristeóhoz)*
Nem Lucindo ez?

DORISTEO De az!

FINARDO Úgy jön, mint ki fenyeget.

DORISTEO Úgy jön, mint kit szíve hajt,
Én tudom, hogy hasztalan.

GERARDA *(félre)*
Féltékeny! S egy felkavart
Szív, amelynek kínja van,
Az tud csak szeretni majd.
Így, hogy jobban felzaklassam,
Doristeóval társalgok,
S bár nincs vonzó e pasasban,
Úgy hálózom be a majmot,
Hogy emez is főjjön lassan.
Ah, lovagom!

LUCINDO Én volnék ez?

GERARDA Nem önt hívom, hanem azt.

DORISTEO Engem, hölgyem?

GERARDA Önt hát, édes!

LUCINDO Látod?

HERNANDO *(félre Lucindóhoz)*
Ez tán lelohaszt,
Mert e nő mindenre képes.

LUCINDO Keressünk oly ürügyet,
Mely vele azt hitetné el,
Hogy jönni más késztetett.

GERARDA *(Doristeóhoz)*
Sétálnék én még ma éjjel,
Jöjjön s jól jár módfelett!

DORISTEO És hová megy?

GERARDA A ligetbe.
Jöjjön értem.

DORISTEO Itt leszek.

LUCINDO Együtt mennek - enyelegve.

HERNANDO Téged ugratnak ezek.
Kínlódsz csak; mi szükség erre?

DORISTEO S még mit óhajt?

GERARDA Semmit kedves.

DORISTEO Isten önnel.

FINARDO Minden rendben?

DORISTEO Elmehetünk.

FINARDO Pompás est lesz.

(Doristeo és Finardo el.)

TIZENEGYEDIK JELENET

Lucindo és Hernando az utcán, Gerarda az ablakban

LUCINDO Rántsak kardot, mert bánt engem?
Nos, mit szólsz e jelenthez?
No de várjon! Istenemre,
Féltékennyé teszem őt,
S majd fellángol a szerelme,
Ha jól meggyötröm előbb;
Minthogy nem segít Isten se!

HERNANDO S hogy hajtod ezt végre, gazdám?

LUCINDO Szerzek egy nőt éjszakára,
Elviszem a parkba s aztán
Látni fogja ez a dáma,
Mint enyelgünk ott a padkán.

HERNANDO S az ki lesz?

LUCINDO Nem is sejtem még.

HERNANDO Ráakadni most nehéz lesz.

LUCINDO Nem fontos. - Egy női kelmét
Rád dobok...

HERNANDO De akkor Rémes
Tyúknak hívhatsz.

LUCINDO Nos, megtenné?

HERNANDO Megkerültél?

LUCINDO Mit számít ez?

HERNANDO Hát ha nagy legénybe botlok,
S nem lesz teketória?

LUCINDO Nem jársz rosszul, annyit mondok,
A többi csak szófia;
Odamégy most és egy másik
Nőcske után érdeklődöl.

HERNANDO Jó, de aztán meg ne szánd itt,
Mert ha hall egy másik nőről,
Féltékeny lesz s nem cicázik.
Ah, Gerarda, szép kisasszony!

GERARDA Hernando, te vagy?

HERNANDO Csak én.

GERARDA Kotródj!

HERNANDO Kell, hogy meghallgasson!

GERARDA Épp rád várok, szép legény!

HERNANDO Kérdésem van önhöz s az nyom.

GERARDA Mit kívánsz?

HERNANDO Kell tudnia,
Lakik-e itt a közelben
Egy lány: Stefánia?
Őt kellett volna követnem,
Egy bolondnak óhaja
Ez volt, de én önt csodálva
Elvesztettem a nyomát.

GERARDA Gazdád ezt jól kifundálta!
Mamlasz ő s ha vár reád,
Mondd meg neki, hogy Gerarda
Íly furfangon jól mulat.
(*Lucindóhoz.*)
Beltenebras mása-képe!
Meddig kergetsz álmokat?
Íly tettért bók jár cserébe;
Ejnye, jöjj, s mutasd magad!
Nagy hőst mímelsz, ámde hogyha
Meglátsz, reszket mindened.
Jól vigyázz a pulzusodra!
Jézus, lázas vagy, beteg!
Homlokod tüzel! Te szolga,
Hozz e szegény féltékenynek
Néhány korty narancslevet.

HERNANDO (*félre*)
Majom.

GERARDA Az volt csak a terved,
Hogy én féltékeny legyek?

LUCINDO Kínos ez.

HERNANDO Itt pukkadok meg.
Költőt ismersz?

LUCINDO S az miért kell?

HERNANDO Hátha van gyilkos receptje
Kígyók ellen, mint e némbér,
S ráadásul szerezhette
Macskazenét is, hogy éjjel
Megbosszantsuk e boszorkányt.
Én rázom majd a kolompot,
Míg fel nem kel s nem rikolt ránk.
Lesz lepedő, s nyög, sikong sok
Nép, kezében fejsze, zord láng...
Istenemre!...

LUCINDO Hallgass, balga!
Ó, Gerarda, szép szerelmem!

GERARDA Hívtál? Pá! *(El.)*

LUCINDO Itt hagysz magamra?
Ó hová még? Rád kell lelnem!
Kérlelhetem, meg se hallja!
S én áldom e szívtelent.

HERNANDO Stefánia merre ment?

LUCINDO Hallgatsz, galád!

HERNANDO Van eszembe!
Mert a házba most lépett be.

LUCINDO Szerelmem! Megöl e csend!

HERNANDO Atyád jön.

LUCINDO Még csak ez kellett!

TIZENKETTEDIK JELENET

A kapitány, Lucindo, Hernando

KAPITÁNY Kereslek már reggel óta.

LUCINDO Jól tudom, mi dúlja kedved.
Nemrég fogtál vallatóra,
S én elmondtam, mért kesergek.
Ámde tudd meg, jó atyám,
Szeretni az én koromban
Nem képtelenség talán,

Minthogy délceg alakom van,
S lángra gyújtott ez a lány.
Hogy személye kissé kétes...

KAPITÁNY Mi az, hogy kétes? Bolond vagy?
Kígyónyelv, te! Nagy sértés ez!
Így róla fiam se szólhat!
Lába nyomába se léphetsz!

LUCINDO Most éppen nagyon haragszom,
Féltékeny vagyok, hogy egy-két
Férfit szeret a kisasszony.

KAPITÁNY Mit beszélsz? Mást is szeret még?
Szűzi pír s báj ég ez arcon!
Nem! Ez rágalom, galád!
Mondd meg akkor, kit tüntet ki?

LUCINDO Téged is szeret tehát?

KAPITÁNY Engem nem tudna szeretni?

LUCINDO Ó, igen.

KAPITÁNY Csak jár a szád.

LUCINDO Inkább bánt, hogy ő kikezd
Hússzal is, oly léha nő.

KAPITÁNY Te csak azért mondod ezt,
Róla, ki előkelő,
Mert félted, s ez nagy kereszt!
Istenemre, hogyha őt nem
Akarnám most nőül venni,
Pár kardvágást kapnál tőlem!

LUCINDO Nőül vennéd? Hát szemernyi
Tisztesség sincs már e nőben?...

KAPITÁNY Mit tudsz róla, mit fecsegsz te?

LUCINDO Azt, hogy ő bájos lotyó csak.

KAPITÁNY *(félre)*
Bolhát ültet a fülembé...
S az lett vége e sok szónak,
Hogy megingott nászom terve.
Mint amikor valaki
Tükröt tart elénk, hogy abban
Lássuk azt, mi távoli,
Úgy leptek meg irgalmatlan,
Bár ostoba szavai.
Most rögtön hozzámegyek,
S elmondom, jaj, amiken
Töprenghetek eleget. *(El.)*

HERNANDO Mit szólsz ehhez?

LUCINDO A szívem
Érte szúrom át! Te meg
Rugdald kapuját.

HERNANDO Várj! Hallgass!

LUCINDO Jöjj ki, Gerarda, te aljas!

HERNANDO Légy finom, hisz ő oly drága.

TIZENHARMADIK JELENET

Gerarda, Lucindo, Hernando

GERARDA	Te zörgetsz itt, félnadrágja?
LUCINDO	Nem tudom, rám mivel hathatsz, Hogy azonnal meg nem öllek?
GERARDA	Micsoda új mese ez?
LUCINDO	Igaz, céda, hogy belőled Atyám felesége lesz?
GERARDA	Süss ki még előkelőbbet! Ámde hogyha mindenáron Ürügy kell, hogy láss esetleg, Jobbat eszelj ki, barátom.
LUCINDO	Mért van az, hogy kezem reszket, S kardomat beléd nem vágom? Nem láttad itt az apámat? Ő mondta el, ó kegyetlen, Hogy legvégül kiköt nálad, Nőül vesz s így megöl engem.
GERARDA	Sose láttam őt, s csodállak, Hogy kitalálsz ily zöldséget, Csak hogy szólj hozzám, pimasz.
HERNANDO	Kérem hölgyem, ő nem vétett, Mert amit mond, színigaz.
GERARDA	Halkabban szólj, s légy szerényebb.
HERNANDO	Mért hallgassak? Az igazság Hangos, de a hazug hallgat, Vagy suttog, hogy rajt ne kapják.
GERARDA	Meglep, hogy ily arcátlan vagy.
LUCINDO	Engem, hogy ez mit sem hat rád. Mikor beszéltél apámmal? Mikor láttad?
GERARDA	E bolondság, Lucindo, valóban rád vall.

LUCINDO Lehetséges, hogy befönták
 Őt szavaid, s mit se lát, hall?
 Ördögök vagytok ti, nők!

GERARDA S angyalok a férfiak!
 Megvallani nincs erőd,
 Hogy a szíved megszakad,
 Mert más járt itt már előbb?
 Sért közönyöm s kitaláltad
 Apádról e szép mesét.

LUCINDO Hozzád a szent házasságnak
 Terhe nem is illenék;
 Hidd el, engem bánatanál csak!
 Élj kétezer esztendőig
 Az öreggel, ki miatt
 Szívem eztán emésztődik,
 Míg valóban megszakad.
 Kelepcébe esett ő itt,
 S mondd, számomra lehet-e
 Szörnyűbb és borzalmasabb,
 Mint látni, hogy ősz feje
 Fölött sütsz, mintha a nap
 Havas szirtre tűzne le?
 Látni, hogy egy vén test mellett
 Ott fekszik egy szép, kecses nő,
 Kinek a tél fagya kellett!
 Ő meg csak madárijesztő,
 Nyári hőben furcsa szerzet!
 Isten veled, mostohám!
 Mebánod még, hogy mint férjet
 Folyton látod ezután,
 S ajkam csak kezedhez érhet,
 Ő meg szájon csókol ám!
 Rosszul választottál, hidd el!

GERARDA Mondd, igaz, mi feldúl téged,
 Vagy harcolsz rémképeiddel?

HERNANDO Bárcsak rémképek lennének!

GERARDA Ebből tudom, hinni mit kell!
 Meghallottad, hogy a park
 Esti sétám célja lett,
 S jöttél, hogy ezt megzavard.
 Csakhogy én kocsin megyek,
 S lesz, ki zeng pár régi dalt.
 Te meg zörgess, ha van kedved,
 Stefánia ajtaján.

LUCINDO Megöllek!

GERARDA Nem ijedek meg! *(El.)*

TIZENNEGYEDIK JELENET

Lucindo, Hernando

HERNANDO Eltűnt.

LUCINDO Förtelmes leány!
Szerelmes szívem be szenved!
Nyisd ki ajtód, édes lelkem!
(Hernandóhoz.)
Leskelődj e kulcslyukon,
Szolgálója meg ne lepjen.

HERNANDO Megbabonázott nagyon!

LUCINDO Biztos, hogy ő öl meg engem!

HERNANDO Vén atyádat megkeverte,
Csak azért, hogy meggyötörjön.

LUCINDO Atyám könnyelmű, s e cefre
Vonzóbb bárkinél e földön,
S fájón is kell a szerelme.

TIZENÖTÖDIK JELENET

A kapitány, előbbiek

KAPITÁNY Még mindig itt ácsorogtok?

LUCINDO Téged, uram, meglep ez?
Hogyha e nő, kit imádok,
Életednek párja lesz,
Nagy csoda, hogy elbúcsúzom
Házától búsongva én,
Mert holnap már te, de még ma
Én vagyok itt a legény?

KAPITÁNY Azt hiszem, hogy megbomoltál.
Mindenféle rágalmakkal
Illeted szép Fenisámat,
Őt, ki édes, tiszta angyal.
Elmondtam, hogy mit fecsegtél,
S majdnem faképnél hagyott.
Szerencse, hogy oly szemérmes,
S így nem történt baj nagyobb.
Nincs nemesebb hölgy annál, ki
Anyád lesz.

LUCINDO Kiről beszélsz hát?

KAPITÁNY Fenisáról!

LUCINDO	Jellemző rád! Fenisa, uram, leány, És akiről én beszélek, Gerarda, a kurtizán. S éppen ő lakik e házban.
KAPITÁNY	Mi köze e Gerardának Fenisához?
LUCINDO	Itt méléztam, Mikor rám törtél, atyám, S dorgáltál, hogy vágyó szívvel Járok egy hölgy után.
KAPITÁNY	Másban sántikáltok ti, Szolgáddal, e jó pipával.
HERNANDO	Biztos megint csínyre gondolsz. Mert kétkedni sose átal, Bármily derék egy öreg.
KAPITÁNY	Nos, Fenisát szereted? Tagadod?
LUCINDO	Hogy én Fenisát?
KAPITÁNY	Szóval nincs hozzá közöd, S még csak nem is üldözöd Kerítőkkal, levélkéssel? Most mondta, hogy tegnap éjjel Rácsos ablaka alatt Suttogtál lágy szavakat, S ez már vallomással ér fel.
LUCINDO	Levélkéket? Kerítőket? S rácson át környeztem őt meg? Hernando...
KAPITÁNY	Csak ily tanúd van? Nyelve, szeme oly hamis, Hogy hazug a lelke is, S lódít mindig nyomorultan. Éppen ezért halld szavam: Úgy éljek, hogy ha még egyszer Arra jársz s ilyet cselekszel, S ablakán, bár rácsa van, Bekukkantasz, akkor értsd meg, Házamat elhagyod végleg!
LUCINDO	Hallgass meg!
KAPITÁNY	Ne szólj! Elég!
LUCINDO	Egyetlen szót ejtenék.
KAPITÁNY	S az mi legyen?

Megacélozza szívem,
Hogy Gerardán bosszut álljak.
Menjünk hozzá még ma éjjel,
És ha igaz, hogy ily módon
Hív oda, amint hiszed,
Akkor nem történt ez ódon
Földgolyón furcsább eset.

HERNANDO Fontos, hogy beléd szeressen,
Mert először ezt a cefrét
Könnyűszerrel elfelednéd,
Aztán az se volna jó, ha
Vén atyád megházasodna.
Mert ha éppen ez a vágya,
Énszerintem jobban járna
Tisztos anyjával, kiről csak
Szépet és jót tud a fáma.

LUCINDO Hogyha ő szeret, nagy ég,
Új nadrágot kapsz s zekét.

HERNANDO Ideadhatod ma még.

LUCINDO Mert e nőt, ki oly eszes, hogy
Két tapasztalt öreget
Lóvá tesz és megszeret
Oly férfiút, akinek
Arcát alig nézte meg,
S azt, mit gondolt, furcsa, csalfa
Csellel neki tudtul adta,
Íly édes nőről mit mondjak?
Hívd *furfangos menyasszonynak!*

MÁSODIK FELVONÁS

A Szent Jeromos sétány. - Éjszaka van

ELSŐ JELENET

*Doristeo és Finardo éjszakai ruhában, Gerarda kalapban
s rövid fátyolköntösben, Liseo, Fabio*

DORISTEO Hűs az éj!

FINARDO Oly kellemes.

GERARDA Mennyi forrás, tiszta csermely!

DORISTEO Nincs hazánkban kedvesebb hely,
Mely e parkkal versenyez.

GERARDA Mily bájos kutak!

DORISTEO Csobognak.

GERARDA S lágyan gyöngyözik vizük.

DORISTEO S árad szerte mindenütt
Lágy szellője e haboknak.
Boldog vagy, hogy eljöttél hát?

GERARDA Mindig jó lennem veled.

DORISTEO Üljünk le.

FINARDO Csodás liget.

DORISTEO Élvezzük dús ajándékát.
Hangoljanak a zenészek?

LISEO Egyik húrom meglazult.

GERARDA Kár.

DORISTEO Húzd fel jól azt a húrt.

FABIO Kezdjük végre?

DORISTEO Jó, kezdjétek.

FABIO Mit daloljunk?

DORISTEO Hát Lope
Egyik édes-bús dalát.

LISEO Azt, mely sóhaj s csupa vágy.

FINARDO Éppen jól illik ide.

ZENÉSZEK

(játszanak és énekelnek)
Látva bájod, kedvesem,
Sóhajtok szerelmesen,
Ám ha tőlem messzi vagy,
Sóhajtok magam miatt.
Hogyha látlak, két szemem
Boldog s csillog szüntelen,
Ám ha tiéd zord velem,
Nem vigasztal semmi sem,
Sóhajtok s ha messzi vagy,
Sóhajtok magam miatt.

MÁSODIK JELENET

Lucindo, Hernando, előbbiek

LUCINDO *(félre Hernandóhoz)*
Mondták, hogy dalos legények
Kísérik majd őket el.

HERNANDO Itt több férfi énekel.

LUCINDO S hozzá nem is rossz az ének.

HERNANDO Abbahagyták, mint madárcák,
Mikor ember közeleg.

LUCINDO Menj hozzájuk közelebb.

HERNANDO Baj lesz ebből, ne kívánd hát!

LUCINDO Tréfa ez, s ha Fenisához
Nem mehetünk még, előbb
Bosszantsuk meg ezt a nőt.

HERNANDO Féltékeny vagy, hát tréfálkozz;
Sír az igaz szerelem.
Várj, megnézem sétálgatva.

LUCINDO Várlak.

(Hernando köpenyébe burkolózva elhalad az ülő csoport előtt, majd visszafordulva visszatér gazdájához.)

FINARDO Mit bámul e balga
Tökölkő? Mily szentelen!

DORISTEO Valamit elveszthetett,
S azt keresi itt a parkban.

GERARDA Énekelj magad, de halkan.

LISEO Jó.

GERARDA S ne pengesd hangszered.

HERNANDO *(félre gazdájához)*
Ráismerek a hangjáról.

LUCINDO Gerarda az?

HERNANDO Nem kétséges.

LUCINDO Jaj!

HERNANDO Miféle gyöngesség ez?

LUCINDO És amaz?

HERNANDO Ha nem látnád jól:
Ő a lovag.

LUCINDO Jaj nekem!

HERNANDO Nő jajgat így, aki szül.

LUCINDO Itt hagylak, s én egyedül
Megyek oda.

HERNANDO Esztelen!
Fölismernek rögtön téged.

LUCINDO Mondd, ölében ül?

HERNANDO S hogyan!

LUCINDO Két szemem csak arra van,
Hogy kint faljon, mely mar, éget.
Ó, szörnyű méreg, amely
Életem hamar kioltod,
Mert öl minden cseppnyi kortyod,
Mit szemem mohón lenyel!
Jaj, miért is jöttünk ide?

HERNANDO Menjünk innen, azt javaslom.
Az az angyali kisasszony
Vár ránk, beszélj övele.

LUCINDO Milyen angyal?

HERNANDO Hát Fenisa.

LUCINDO Angyalokkal most nincs kedvem
Társalogni.

HERNANDO Tévedsz ebben.
Ő szeret s ez szóra bírna.

LUCINDO Ő ráér, ha oly hű és jó!
Első szerelme vagyok!
Engem éppúgy várhat ott,
Mint Leandert ama Héró.
Ámde ez a céda lány itt,
Aki más ölébe ül,
Összetör kegyetlenül,

Hogyha nézem még sokáig.
Itt a ruha?

HERNANDO Itt van, persze.

LUCINDO Vedd fel.

HERNANDO És ha gyanut fogna?

LUCINDO Eltakar a hosszú szoknya.

HERNANDO Én nő leszek! Szép menyecske!

LUCINDO Menj, és itt a sűrű fáknál
Öltözz át hamar leánynak.

HERNANDO Megteszem, csak meg ne bánjad...

LUCINDO Menj, fajankó!

HERNANDO Jó, de várjál,
S bajban se felejtsd el ezt:
Hogyha már megtettél nőnek,
Védj ám, s azon se lepődj meg,
Ha hasacska nőni kezd. *(El.)*

HARMADIK JELENET

Lucindo Gerardától távol áll; Doristeo, Finardo, Liseo és Fabio ül

LUCINDO Szerelmen nem segít a lelemény sem!
Az ész nem gyógyít fájdalmas sebet,
S habár a hűlt szív szikrát rejteget,
Hamvát hiába szítod fel, hogy égjen.
Féltékenység, harag még észrevétlen
Elringat tán, hogy kínodat feledd;
De tudsz-e oly fás lenni és hideg,
Hogy hús maradj e féltő szenvedélyben?
Ó, féltékenység! Bölcsen mondanak
A szerelem gondjának, szűnyogának,
Fojtó füstjéből kelsz életre csak.
Mit számít, hogyha elringat a bánat
Egy únt férfit, ha kegyetlen szavak
Fölrázzák, bárha szíve egyre bágyad?

NEGYPEDIK JELENET

*Hernando fejkendővel és szoknyának viselt köpenyben;
Lucindo a színelőterében: Gerarda, Doristeo, Finardo, Fabio és Liseo*

HERNANDO *(félre Lucindóhoz)*
Jól festek? Mondd meg őszintén.

LUCINDO Oly jól, hogy sikert remélek.

HERNANDO És a szoknya? Vonz-e téged?

LUCINDO Pompás.

HERNANDO És a kendő?

LUCINDO Szintén.

HERNANDO Nem vagyok kíváncsi?

LUCINDO Hát...

HERNANDO E sok gönc lángra gyújt?

LUCINDO Jöjj már!

HERNANDO Meglásd, tébolyult
Szerelmed még bajba hoz.
(Az öt személyhez közelednek.)

DORISTEO Mintha egy úr közeledne
Dámájával mifelénk.

GERARDA Hozza kecses hölgyeként!
S mily pompás rajta a kelme!

DORISTEO Hogy?

GERARDA S szaga is szédítő.

DORISTEO Jól kikente ez magát.

FINARDO Könnyen lerí legalább,
Hogy...

DORISTEO Mi?

FINARDO Éji lepke ő.

DORISTEO Mellette foglal helyet.

GERARDA S hozzá gyorsan s felhevülve.

FINARDO Az, hogy éppen melléd ült le,
Számára fontos lehet.

LUCINDO (Hernandóhoz)
Szép Stefániám, szivem,
Kellemes az éj e parkban?

HERNANDO (női hangon)
Rossz voltam s meggondolatlan,
Hogy néném nem jött velem.
De én bízom vakon önben,
S amit kíván, azt teszem meg.

LUCINDO Urak, mért nem énekelnek?

HERNANDO (női hangon)
Abbahagyták, hogy én jöttem?

GERARDA *(félre)*
 Lucindo ez, ah, tudom már!
 És szereti ezt a lányt!
 Nyilván ő az, ki iránt
 Érdeklődött ablakomnál.
 Színleltem csak a közönyt,
 Játszottam csak a gonoszt,
 Álnok voltam, ámde most
 Látva őt, a vér elönt.
 Megleckéztet a betyár,
 Törével most visszavág,
 Így bosszúlja meg magát.

HERNANDO *(félre Lucindóhoz)*
 Nézd, a penész eszi már?
 Jól enyelgek? Jó ez így?

LUCINDO Láthatod, hogy mérgelődik.

GERARDA *(félre)*
 (Szenvedélyes ez a nő itt,
 S ő oda se hederít!)
 Doristeo, légy oly angyal,
 Hozz vizet, hogy szomjam oltsam.

DORISTEO Máris megyek, s bárha gyorsan
 Visszatérek az itallal,
 Távollétemet ne érezd,
 Ők zenéljenek neked.

GERARDA Egyedül mégy? Féltelek.

FINARDO Elkísérjem?

GERARDA Jól tennéd ezt.
 Itt mi vagyunk elegenden.

FINARDO Menjünk hát.

DORISTEO Gyerünk.

FINARDO Ég áldjon!

(Doristeo és Finardo el.)

ÖTÖDIK JELENET

Gerarda, Lucindo, Hernando, a zenészek)

GERARDA *(félre)*
 Látnom kell őt bármi áron,
 S túl sok itt az idegen.

LISEO Énekeljünk?

GERARDA Csöndre vágyom.
Hadd maradjak magam itt.

FABIO *(félre Liseóhoz)*
Biztosan vár valakit.

LISEO Túlادott a két barátón.

FABIO Ne zavarjuk őt tovább hát.

LISEO Jöjj, Fabio, így a jobb!

(A zenészek elmennek.)

HATODIK JELENET

Lucindo, Gerarda, Hernando

GERARDA Asszonyom!

HERNANDO *(női hangon)*
Ez én vagyok?

GERARDA Látni szeretném magácskát.

HERNANDO Látni engem? És miért?

GERARDA Ön szomszédom, úgy tudom.

HERNANDO Nagy csapás ez, Jézusom!

GERARDA Oly baj ez? Ön félreért!

HERNANDO Túlságosan nagy meleg van,
Lucindóm, gyerünk talán.

LUCINDO Lazíts kissé e ruhán,
S mozogj kissé szabadabban.
S fedd fel magad végre már,
Lássa e hölgy, hogy mily szép a
Legközelebbi szomszédja,
Kit az udvar is csodál.
Leplezd le izzó szemed, mely
Vágyat s irigységet ébreszt.

HERNANDO Bús vagyok én, s jaj, ne kérd ezt,
Szemem könnye, mint a tenger,
Árad folyvást egy Gerarda
Nevű undok nő miatt,
Kit kecsesnek mondanak.

LUCINDO Boldogságod ő zavarja?
Hidd el, drágám, álmodol.
Hogyha én ily nőt szeretnék,
Jöjjön rám olyan betegség,
Melyre nincsen ír sehol!
Ne legyen több gyönyöröm

Karjaid között, se nászom,
Mikor szobádba bemászom,
Hogyha én őt becsülöm.
Isten sújtson bármikép!
S csókosan ez édes ajkon
Szájam többé ne tapadjon,
Hogyha e nő tetszenék!
S hogyha őt látni kívánnám,
Légy te hozzám mostoha,
S hitvesem se légy soha!

GERARDA *(félre)*
Meddig tűrjem ezt, te ármány!

HERNANDO Átkozódni cseppet sem szép!

GERARDA Érjen utol átka engem,
Mintsem hogy ezt elviseljem.
Feldúl ennyi esztelenség!

HERNANDO Mondják, jársz e nő után,
Ezért vagyok olyan sápadt.

LUCINDO Lepje pír el szép orcádat,
Mert én rád vágyom csupán.

GERARDA Ebből nem eszel, nem ám!
(Rátámad Hernandóra.)

LUCINDO Hogy lehetsz ily nevetlen?

HERNANDO Stefániát bántja! Engem!

GERARDA Vessz meg, szép Stefániám!

LUCINDO Hagyd, Gerarda!

HERNANDO Bánt ilyen
Finom nőt, mint én vagyok!

GERARDA Pusztulj!

LUCINDO Ez, Gerarda, sok!
Menj!

HERNANDO Megöl ez esztelen! *(El.)*

HETEDIK JELENET

Lucindo, Gerarda

GERARDA Ki ez a nő, nyomorultja?

LUCINDO Oly nő, aki eped értem.
S tévedtél, hogy oly idétlen
Voltál hozzá, mit se tudva,

Mert e hölgy nagyúri dáma,
S ráfizetsz még e pofonra.

GERARDA Hulljon fejem bár a porba,
Több rossz nem jön már utána!
Hagyd, hogy menjek!

LUCINDO Néhány szót még!
Annak, aki megvet engem,
Nincs joga, hogy úgy kezeljen,
Mintha a kutyája volnék.

GERARDA Én megvetlek, mindenem?

LUCINDO Mindened vagyok?

GERARDA Te drága!
Hűvös közönyt szimulálva,
Rád vágytam csak szüntelen.
Én Doristeót vetem meg.
Lucindo, te vagy az álomom:
S szívem újból felajánlom.

LUCINDO Mit látok? Nincs szíve ennek!

GERARDA És hogy érezd, mint imádlak,
Jöjj hozzám, s szeretni foglak.

LUCINDO Korbács kell az asszonyoknak,
Mert mind olyan, mint az állat.
De most vége, s mérgeledhetsz!
Csak Stefániát imádom!

GERARDA Mért hagyysz most el, drágaságom?

LUCINDO Itt az éj, s a te időd ez.

GERARDA Jöjj velem ki otthonomba.

LUCINDO Nincs orvosság erre!

GERARDA Rémes!

LUCINDO Doristeo a tiéd lesz,
Derekad majd ő átfonja.

GERARDA *(letérdel)*
Térden állva kérlek én,
Jöjj hozzám s ott fölfedem,
Miért voltam oly szívtelen,
Miért voltam hozzád kemény.
Féltékenység volt oka,
S jaj, most sírok és sóhajtok,
Jöjj s ne légy oly büszke zsarnok!

LUCINDO Szeretted hát valaha?

GERARDA Te voltál a szemem fénye.

LUCINDO Életedbe kerül az, ha...

NYOLCADIK JELENET

Hernando, már a saját ruhájában; előbbieik

HERNANDO Kit szántak itt áldozatra?

LUCINDO ...újabb kín és bánat érne.

HERNANDO *(félre)*
Hogyha Lucindo a karddal
Bosszút akar állni rajta,
S csak döfést vár már Gerarda,
Én leszek a mentőangyal!
(Lucindóhoz)
Mi történt, uram?

LUCINDO De jókor
Jöttél, szolgám; ezer hála!

HERNANDO Kereslek vagy két órája,
S féltem már, hogy elkallódom,
Mert e hölgyről megtudták, hogy
Nincsen otthon.

LUCINDO Ez a másik.

HERNANDO Nem Stefánia e lány itt?

LUCINDO Hulltak a mennykőcsapások!

HERNANDO Ez Gerarda?

LUCINDO Jól megnézd őt.

HERNANDO Hagyd itt, mert azt mondják rólad,
Stefániát elraboltad.

LUCINDO Gerarda, beszélünk később.

GERARDA Hallgass meg hát!

LUCINDO Soha!

GERARDA Jöjj el!

HERNANDO *(félre Lucindóhoz)*
Jól csináltad! Ez derék!

LUCINDO Tudni, hogy szeretsz, elég.
Bosszút álltam. - Kárörömmel!
(Mindketten elmennek.)

KILENCEDIK JELENET

Doristeo, Finardo, Gerarda

DORISTEO Mit se hoztunk. Éjszakára
Minden bolt s üzlet becsuk.

FINARDO Majd berugtunk egy kaput.

GERARDA Fárasztottalak hiába.

DORISTEO Egyedül vagy?

GERARDA Egyedül.

DORISTEO S a zenészek?

GERARDA Elmentek már.

FINARDO Semmit sem kaptunk, milyen kár!
Madridban megszegyenül
Könnyen az, ki nem vív éjjel
Harci vértben, hanem inkább
Inna egy kis bort, pálinkát
Jó kaláccsal, süteménnyel!

GERARDA Ezzel már elkéstem,
Rosszul érzem magam.

DORISTEO Akkor
Meghűltél e fuvalattól.

GERARDA Jobban árt e nagy meleg.

DORISTEO *(Finardóhoz)*
Értesz a csillagos éghez?

FINARDO Azt tudom, hogy kocsink bőven
Lesz hajnalra.

DORISTEO S felkelőben
Van a nap, már újra fényes.
Menjünk, te meg bujj az ágyba.

FINARDO Sápadt vagy, jöjj, vár a hintó.

GERARDA *(félre)*
Mennél hűvösebb Lucindo,
Annál jobban vágyom rája.

(Elmennek.)

TIZEDIK JELENET

*Utca
Lucindo és Hernando*

HERNANDO Oly boldognak látszol, hogy azt hiszem,
Eszedbe sem jut már a drága dajna.

LUCINDO Kérlek, ne tréfálkozz.

HERNANDO Ki tett ilyen
Csodát veled, mely lelked felkavarta?

LUCINDO A megnyugtató érzés, hogy szeret.
S áldott legyen a csel s a ritka ötlet,
Az éji park s női köpenyeg,
A kín...

HERNANDO És őt, ki édes, csacska nőd lett,
Szegény Stefániát ne áldja ég?
Tekintve, hogy Gerarda karmait
Még érzi, s arca a pofontól ég!

LUCINDO Kinyílt az ablak, vár rám, ő van itt!

TIZENNEGYEDIK JELENET

Fenisa az ablakban: előbbiek

FENISA Ah, uram!

LUCINDO Ki az, ki rám szól?

FENISA Egy nő. Jöjjön közelebb.

HERNANDO Ez csak Fenisa lehet,
Nyilván most bújt ki az ágyból.

FENISA Mondja meg a nevét nyiltan,
Mielőtt beszélni kezdek.

LUCINDO Örködj, maradj végre veszteg.

HERNANDO Mindenki alszik Madridban,
Még Gonzalo is, pedig vén.

LUCINDO Lucindo vagyok, señora,
S vádolom az első szóra,
S hogy ez bók csak, alig hinném.
Tudja, hogy én Bernardónak
Vagyok fia?

FENISA Hogyne tudnám.

LUCINDO S láttam önt itt, vagy az utcán?
 Udvaroltam s unszólólag
 Kegyeiért esdekeltem?
 Írtam ezer levelet?
 S tisztességét sértve meg,
 Rácsán csüngtem szerelmemben?
 Fölvertem, itt csapva zajt,
 S közvetítőkkal zavartam?

FENISA Ne bosszankodják szokatlan
 Cselemen, mit szív sugallt.
 Nem üldözött szerelmével,
 Nem zörgetett rácsomon,
 S oly panaszra sincs okom,
 Mit szívesen viselnék el.
 Levelet sem írt nekem még,
 Senki sem beszélt önért,
 S mégis tudtam, hogy megért,
 S eljön, hogy megismerkedjék
 Énvelem, ki itt bezárva
 Így érhettem el e célt.
 Engem vágyam ösztökélt,
 Önt viszont a bátorsága.
 Atyja kezemet megkérte,
 Ámde én önnek születtem,
 S egyszer talán mind a ketten
 Istent buzgón áldjuk érte.
 S nem bolondság, hogy neki
 Szántam e torz szerepet,
 Atyja józan és öreg,
 S önt, akár én, szereti.
 Az, hogy idejött s meghallgat,
 Arra jó, hogy ezt közöljem,
 S kérem önt, mert bízom önben,
 Köszönje meg e bizalmat.
 És ha külsóm s vagyonunk tán
 Megfelel - bár önt jobb asszony
 Illetí meg...

LUCINDO Ne árasszon
 El több kegyel itt az utcán!
 Minden szó, mit mond, olyan,
 Mint a mag, mit boldog órán
 Égi kéz lelkünkbe szór tán,
 És az rögtön megfogán.
 Szerencsémnek tartom, kedves,
 Hogy ennyire tetszem önnek,
 Mert ön érdemelne többet,
 S önt bírni, ez túl nagy kegy lesz.
 Áldott a nap, melyen én
 Önt a téren észrevettem,

Ott ébredt a vágy föl bennem,
S el nem nyugszik könnyedén.
Mindazt, amit atyám mondott,
Gyarló, szerény értelemmel
Nem foghattam hirtelen fel,
S később jöttem rá csak, hogy jobb
Nem vitázni, hanem gyorsan
Tisztázni a helyzetet.

FENISA S vágyam így ismerte meg.

LUCINDO S vágyam, hogy ezt viszonozzam.
Sőt, minthogy így adós lettem,
Ráadást is fizetek.
Ám ha atyám e frigyét
Sürgeti, mert türelmetlen,
Mihez kezdek akkor én?

FENISA Nem ér célt ő egyhamar,
S elvégre, ki fiatal,
Az van soron s nem a vén.
Nem tudja ön, mit mer egy nő,
Aki nemes célra tör.

LUCINDO Eszével ön elbűvöl!
Csele szinte meghökkentő,
Férfi sem talál ki jobbat.

FENISA Pedig ez még csak a kezdet.

LUCINDO Ily nőt találón neveznek
El: *furfangos menyasszonynak*.

FENISA Atyja megbocsátja tán,
Hogy általa - tudtán kívül -
Azt adhatom önnek hírül,
Mit nem tudhat az anyám.
Hogyha önnel elcsevegnék,
Akkor önt lecsepülöm,
S ebből máris érti ön,
Forrón áhítom szerelmét.
Résen legyen hát, ha szidnám,
S fejtse meg, mit üzenek.

LUCINDO Úrnőm bírja szívemet,
S bízhat ezentúl bármit rám.

FENISA Így megtudja, mik történnek
Házunkban e rács megett,
S mikor atyja engemet
Nőül venne, mit sem ért meg,
Mert mire ő észbe kap,
Házások leszünk mi rég.

LUCINDO Bár rejtve maradna még
Célunk, míg eljő e nap.
S rendelkezék velem bátran,
Mert ön okos módfelett.

FENISA Elmondom hát tervemet,
Melyet írként kifundáltam.
Atyját megkérem, hogy önt
Küldje hozzám, hogy megáldjam,
Így járkálhat majd e házban,
S még jó anyám se dühöng.
S bízzék bennem, érdemes,
Vagy térítsen észre menten.

LUCINDO Önnek adtam már a lelkem,
S vak bizalmam jele ez.
Őt kérdje, ha neki hisz.

HERNANDO Jó uram, a hajnal pírját
Köszöntik már a pacsirták,
S magasan a Vénusz is.
Itt e kalmár házában meg
Egy fürjecske pitypalattyol,
Megértheted e sok zajból,
Hogy búcsúzz, mert földerengett.

FENISA Menj, szerelmem, itt a reggel,
S baj lesz, ha anyám itt lep meg.

LUCINDO Kérj atyámtól engedelmet,
Hogy jöhessenek.

HERNANDO A nap felkel.

LUCINDO Adj valami csekélységet,
Hogy majd azzal feküdjem le.

FENISA Magam adnám, ha lehetne.

HERNANDO Hagyjátok már abba, kérlek.

FENISA Itt egy szalag.
(Egy selyemszalagot dob neki.)

LUCINDO Hogy köszönjem?

FENISA Szítsa vágyad.

HERNANDO Nyilván használ.

LUCINDO Minden vágyam nálad van már.

FENISA Ég veled!
(Visszahúzódik.)

TIZENKETTEDIK JELENET

Lucindo, Hernando

LUCINDO Elment?
HERNANDO Nem könnyen!
LUCINDO Mily szerencse!
HERNANDO Hogy szerelmes
Lettél bele rögtön?
LUCINDO Úgy van.
HERNANDO És Gerarda?
LUCINDO Már meguntam.
HERNANDO Hogyan?
LUCINDO Úgy, hogy sokkal szebb ez.
S csillog élénk szellemével.
HERNANDO Vad spanyol vér s indulat!
LUCINDO Álmom ő, s e kis szalag
Ezer Gerardával ér fel!

(Elmennek.)

TIZENHARMADIK JELENET

Gerarda otthonának előcsarnoka

Gerarda, Doristeo

DORISTEO Miért vagy hozzám oly rideg?
Mondd meg már az igazat!
Férfi vagyok, akinek
Valótlant nem mondanak:
Lucindót te szereted?
GERARDA Azt hittem, hogy csöppet sem, de
Tegnap éjjel...
DORISTEO Vége már.
GERARDA Zordul nézett a szemembe,
S úgy unt, hogy ettől akár
Még a hó is lángot vetne.
Láttad azt a hölgyikét, ki
Mellé ült le a padon?
DORISTEO S Lucindo volt az a férfi,
Ki vele volt?
GERARDA Fájdalom!

DORISTEO Úr az ilyesmit megérti.
Ah, Gerarda, féltékenység
Kínoz téged.

GERARDA Meghalok.
Mert e kín, ha ellened vét,
S annál, mit elbírsz, nagyobb,
Legyőzi szived szerelmét.
Eltűnődve Lucindónak
Szavain, mit csak futólag
Mondott e nőcskének ő,
Megtudtam, hogy úrinő,
Kit nagyon félthetnek, óvnak,
Mert egy szolga - akkor este -
Stefániának nevezve
Rémülten futott utána,
Visszavinni otthonába.

DORISTEO Engem sújt a balszerencse!
Bár szerencse is lehet!
Hogy hívják ez úrihölgyet?

GERARDA Baj van? Mi történt veled?

DORISTEO Mert ismerős név ütött meg,
S átkod rajtam ver sebet.

GERARDA Stefániát mondtak ők.

DORISTEO Stefániát?

GERARDA Így hallottam.

DORISTEO Megbűnhődik a ripők!
Ármánykodik otthonomban,
S téged is megsért előbb?

GERARDA Nem értelek.

DORISTEO Mert hugomnak
Stefánia a neve.

GERARDA Ő az!

DORISTEO S én meg se toroljak
Oly bűnt, mely sért ennyire,
S árulómód bemocskol csak?

GERARDA Bosszuld meg magad keményen,
Csúnya folt ez így erényen!

DORISTEO Meglakol most a svihák!
Mondtad, hogy Stefániát
Kísérgette a sötétben.
Becsületem elveszett!
Hah, jókor jöttél, Gerarda...

GERARDA Meglepnek kissé ezek...

KAPITÁNY Úgy jön ide, mint haza,
S azt is tudja már, ki várja.
Fulminato...

FULMINATO Parancsára!

KAPITÁNY Hívd ide a zászlóst rögtön!

FULMINATO Megyek! *(El.)*

FENISA *(félre)*
 Hogy ő idejöjjön,
 S szemem szemtől szembe lássa,
 Itt e házban, őt a drágát,
 Ez valóban kész csoda.

KAPITÁNY *(félre)*
 Bár közömbös mosolya,
 Mégis bőszt e kívánság.
 Fiam ifjú, csupa hév még,
 S furcsállja majd, hogy nem ő e
 Tündéri szép lány kérője,
 Hanem csupán én, a vénség.
 Ki kétli, hogy csinosabb
 Nálam ő, s e leánykának
 Nyilván rossz érzése támad
 Roskattag korom miatt.
 Nem volt bölcös, de ő sürgette,
 Hogy fiamat idehívjam,
 S mihelyt megjön - már ez így van -
 Vénebbnek látszom mellette.
 Máris öl a féltékenység,
 Többé nem jön ő ide.

TIZENÖTÖDIK JELENET

Lucindo, Fulminato, Belisa, a kapitány, Fenisa

FULMINATO Itt a zászlós úr, ime!

LUCINDO *(félre)*
 (Áldanom kell a szerencsét,
 Hogy őt újból láthatom.)
 Uram...

KAPITÁNY *(félre)*
 (Nagyobb kín nincs ennél.)
 Akár táncra perdülhetnél.

LUCINDO Hogyan?

KAPITÁNY Könnyed vagy s finom.

LUCINDO Nem te hívtál imént?

KAPITÁNY	Csókolj kezet hát anyádnak!
LUCINDO	Hogyne...
KAPITÁNY	Ne ronts így rá!
LUCINDO	Várjak?...
FENISA	<i>(félre)</i> Jól kinevetem szegényt.
LUCINDO	Mint leendő anyám, kérem, Engedje, hogy meghatottan Szép kezét most megcsókoljam.
KAPITÁNY	Túlzott e bók mindenképpen! Elég, ha csak kéznek mondod, <i>Szép</i> jelzőre nincsen szükség!
LUCINDO	Szebb jelzőt is hozzáfűznék, Ékes a szája, hogyha boldog.
FENISA	Szép szavakhoz okos fő kell!
BELISA	Kedvét már ez is elrontja?
KAPITÁNY	Állj föl! Nem szeretem, hogyha Kezet csókolsz szép jelzőkkel.
BELISA	Hagyja őt, hisz nem tett rosszat, Kezet csókol az anyjának.
LUCINDO	Uram, minthogy az apám vagy, Nem célom, hogy bajt okozzak.
KAPITÁNY	Ne nevezd apádnak folyton!
LUCINDO	Egy fiatal nőt anyámnak Hívok, kit ez joggal bánthat, S baj, ha önt atyámnak mondom?
KAPITÁNY	Ott, hol nem számít a kor még, Jól hangzik az, hogy: atyám! Én azonban únom ám, Mert remete s pap se volnék. Csókolj kezet! S légy rövid!
FENISA	<i>(félre)</i> Ó, hogy vágytam így helyzetre!
LUCINDO	Nyujtsa kezét! Ettől kezdve Sorsom is megváltozik. <i>(Félre, hozzá.)</i> Tedd el ezt a papirost. <i>(Egy levélkét rejt a kezébe.)</i>
FENISA	<i>(félre)</i> Elrejtettem.

LUCINDO S adja rám
Áldását, mint jó anyám,
Ezt várja hű fia most.

KAPITÁNY Hű fia! Ez mit jelentsen?
Új jelzőt sütött megint ki!

LUCINDO *(félre)*
Ajkam kacsód megérinti.

FENISA Áldjon téged meg az Isten,
S adja, hogy lelj olyan lányra,
Kivel élhatsz boldogan,
Vagyis legyen épp olyan,
Mint azt jó anyád kívánja.
Isten adja neked őt, kit
Őrzöl szívedben jelenleg,
Ő is áldjon meg s emellett
Jó legyen végső idődig.
Isten mind megadja ezt,
S azt is, hogy bűt ne okozzál,
S hogy szót fogadj nekem most már,
S csak az illetőt szeresd.
Isten adja, hogy nemes légy,
Becsüld meg, hogy itt lehetsz,
S mert atyádat bántja ez,
Úzd el szívének keservét,
(A szívére mutat.)
Isten téged úgy segéljen,
S adjon oly jó s hű szívet,
Hogy én úgy szeresselek,
Mintha te volnál a férjem.

KAPITÁNY Hát te milyen házassági
Könyvből vetted ezeket?
Jobb lesz, ha befejezed.

FENISA *(félre)*
Féltékeny.

LUCINDO *(félre)*
 Az lenne bárki.

FENISA Anyám, egy szót kell váltanom veled még.
(Fenisa halkán beszél az anyjával, a kapitány pedig Lucindóval.)

BELISA Mit kívánsz?

FENISA Itt e cédulácska.

BELISA Látom.

FENISA Kelmékről és ruhákról röpké jegyzék,
Mit adni óhajt drága kapitányom.
Elolvasnám, de úgy, hogy ő ne lássa,

S te se higgy oly gyarló, hiú bolondnak,
Ki csak ruhára gondol, semmi másra,
Mikor szívem ily férfiért rajonghat.
Légy szíves, szórakoztasd.

BELISA Kész örömmel.

FENISA *(félre)*
Milyen nehéz jó ürügyet találnom,
Hogy levelét, mely boldog vággyal önt el,
Elolvassam titokban, s mindenáron,
Még válaszoljak is, mert erre vár csak.

BELISA *(a kapitányhoz)*
Jöjjön! Pár szót önnel csak én ne váltsak?

FENISA *(olvas)*
„Drágám, apámmal nem bírok, hiába,
Meggádkodtál, s azóta háborog csak,
Féltékeny s elküld Portugáliába.
Segíts, avagy tekints máris halottnak.
Tudván, hogy ma megcsókolom kezecskéd,
Leírtam ezt a pár sort, mert hiszem még,
Hogy boldogságunkat te is szeretnéd.”
(Félre.)
(Ily csapás ért mégis engem?
Ily féltő vágy gyötri őt?
Isten büntet, mert előbb
Szerencsémrel dicsekedtem.)
Lucindo, elolvastam már.
(Félre, Lucindóhoz.)
Jobban fájlalnám mindennél,
Ha portugál földre mennél,
S percre is magamra hagynál.
S jó atyád bármit csináljon,
S lehet bármily esztelen,
Mert nagyobb a szerelem,
Mint az egész Portugálhon.

LUCINDO Jó lenne veled beszélnem,
S fogni téged átkarolva!

FENISA Annak is megvan a módja,
Hogy itt átölelj.

LUCINDO S miképpen?

FENISA Egyszerűen színlelem,
Hogy szédülök s összeesve
Átölelsz és fölemelsz te.

LUCINDO Tántorodj meg!

FENISA Jaj nekem!

(Összeesik, Lucindo átkarolja, hogy fölemelje.)

KAPITÁNY Mi történt?

LUCINDO Megtántorodva
Összeesett a mamám,
S én elkaptam szaporán.

KAPITÁNY Ez a leendő férj dolga!
(Szétválasztja őket.)
Hordd el magad, az ördögbe!

LUCINDO Udváriasságból tettem...

BELISA Fáj valamid, kicsi szentem?

KAPITÁNY Távozz tüstént, ádáz kölyke!

LUCINDO Megyek.

KAPITÁNY Kotródj sebesen!

LUCINDO Elkergetsz?

KAPITÁNY Menj valahára!

LUCINDO *(félre)*
Ó, Fenisa, ó, te drága!
Ó, isteni értelem!
Mindent felülmúl eszed!
Megmutattad - s kincset ér ez -,
Hogy egy asszony mire képes,
Aki okos és - szeret. *(El.)*

TIZENHATODIK JELENET

Belisa, Fenisa, a kapitány, Fulminato

FENISA Hidd el, nem érzem én rosszul magam.

KAPITÁNY Ez megnyugtat.

FENISA Elment már a fiam?

KAPITÁNY Elment fiad.

FENISA Sajnálom módfelett.

BELISA Szeretnéd látni? Gyorsan! Még lehet!

FENISA Hadd menjen el!

KAPITÁNY E szédülésnek is
E gaz kölyök volt nyilván az oka!
Egy percig sem maradhat otthon ő,
S nem lép e házba sem többé soha!

BELISA Ön nem szereti túlzottan fiát.
Pedig megvallom, tetszetős legény,
S ha akkor ismerhettem volna én,

Mikor lány voltam még, gyöngéd virág,
A férjem is lehetett volna tán.

FENISA *(félre)*
Kapóra jött ez az ötlet igazán.

KAPITÁNY Ő tetszik önnek?

FENISA Szót se szólj, anyám!

BELISA E ház harctér, s ön itt a kapitány.
Szót fogadunk.

KAPITÁNY Ez sem nyugtat meg ám!

FENISA *(félre, az anyjához)*
Nem Bernardo üzent a cédulán,
S nem ruhajegyzék volt azon.

BELISA Hanem?

FENISA Lucindo adta át.

BELISA S mit írt neked?

FENISA Jót fogsz nevetni, hogyha fölfedem.

BELISA Kíváncsivá teszel.

FENISA Azt írta meg,
Hogy frigyre lépne.

BELISA És kivel?

FENISA Veled.

BELISA Velem? Miket fecsegsz!

FENISA A tényeket.
Az írta, tetszel néki módfelett,
Érett korod oly vágyat gyújt szegényben,
Hogy jobban lángol, mint az apja értem.
S még azt is írta, hogy e nőszüléssel
Majd egyesül két birtok s két vagyon,
S utódaink élhetnek gazdagon.
Ha olvasnád, nem vetnéd e reményt el,
De kér, hogy portugál útját hamar
Gátold te meg, mert ebbe belehal.

BELISA Mi az, hogy portugál út? Örület!
A rendes lányok példaképüket
Szokták tisztelni tisztos szüleikben:
S én újból, lásd, eladó lányka lettem,
Kinek, hogy tisztos hírét gáncs ne érje,
Szüksége van megint egy drága férjre,
S kiről te szólsz most, éppen megfelel,
Mert kedves, szép, s a szívem gyújtja fel.

FENISA Mit ér mindez, ha kell mennie?

BELISA Hogyan?

FENISA Neked kell meggátolnod ezt.

BELISA Nem utazik! De jöjjön ő ide
Titokban, hogyha már leszáll az est.

FENISA Menj hát, én meg beszélek jegyesemmel.

BELISA *(félre)*
Egy kissé elhanyagoltam magam!
Eztán rövidebb fátylakat veszek fel,
S tükörbe nézek gyakran, mert ha kedvel,
Övé leszek szívemből, boldogan. *(El.)*

TIZENHETEDIK JELENET

A kapitány, Fenisa

KAPITÁNY Kész csoda, hogy jó anyád
Itt hagyott magunkra végre.
S minthogy így senki se lát,
Nyújtsd ide a kezecskéd te,
Szép Fenisám.

FENISA Ne tovább!
Ne élj vissza helyzetemmel!

KAPITÁNY Féltelek s ha ez tüzel fel,
Nyújtsd kezed barátilag.

FENISA Tanúk nélkül nem szabad.

KAPITÁNY Van tanúnk, ha nem is ember,
Itt a vágy s a szerelem.

FENISA Igazad van, ha fiadra
Féltékeny vagy szüntelen.

KAPITÁNY Üldöz most is a bitangja?

FENISA S ez már sért is.

KAPITÁNY Meghiszem.

FENISA Zajt hallottam éjszaka
Rácsomnál, s úgy megriadtam
Rémültömben, mint soha.
Kapkodtam e kábulatban,
Nem volt kéznél a ruha,
Köpenyt rántva hát magamra,
Ablakomhoz támoltyogtam...
Miért nézel ily felkavarva?

KAPITÁNY Hogy nézhetnék rád nyugodtan,
Mikor feldúl ez a balga?

FENISA És az ablakrésben ott
Egy kis levélkére leltem.

KAPITÁNY Nincsen galádság nagyobb!
Oroszlánt ismer meg bennem!

FENISA Magad így felizgatod.
Nyugodj meg hát!

KAPITÁNY Erre nincs mód!
Jaj neki, ha meglelem. *(El.)*

TIZENNYOLCADIK JELENET

Fenisa

FENISA Így értesítem Lucindót,
Hogy a rácsnál mely helyen
Találja meg levelem.
S válaszból érte meg,
Mért lett anyám hódolója,
S azt a titkos tervemet,
Hogy jó anyám így gátolja
Meg, mit apja tervezett.
S anyámnak nem lesz nehéz,
Hogy kijárja a kegyelmet,
S elháruljon így e vész,
Mert ha most Lucindo elmegy,
Minden-minden kárba vész. *(El.)*

TIZENKILENCEDIK JELENET

Utca

Hernando, Lucindo

HERNANDO S hogy történt ez?

LUCINDO Ha láttál volna engem,
Amint e lány előtt letérdelek,
Azt mondanád, hogy nem szebb műremek sem.

HERNANDO Hasam fogom, hogy ez történt veled.

LUCINDO Ha vízben látnád Tantaluszt, ki ebben
Rokon, mert többet ő sem szenvedett,
Megértenéd, hogy enyhébb szomszúsága,
Mint látni ajkat s vágyni rá hiába.

HERNANDO Nem enyhített a kéz?

LUCINDO Vad lángomat tán
Hűtötte kissé kezének hava,
De lelkem máris ott csüngött az ajkán,
Mely vulkán lett, s nem csillapul soha.
S ajkára forrón, mondd, mikor tapad szám?

HERNANDO És megharaptad?

LUCINDO Nem vagyok kutya!
Nemes márványt, kristályt harapni vétek!
Megcsókoltam, mint bálványt, égi képet!

HERNANDO Atyád jön.

LUCINDO Hallgass! Hagyd, hogy tovamenjen.

HUSZADIK JELENET

A kapitány, előbbiek

KAPITÁNY Fejed lehorgasztod, meglátva engem!
S elbújsz sután előlem.

LUCINDO Hogyha sejtem,
Hogy ezzel gyanúsítasz, bizonyára
Rögvest elmennék Portugáliába.

KAPITÁNY Csak ne lepődj meg itt olyan nagyon.
Fenisa, jól tudod, menyasszonyom!

LUCINDO Hát nem te kívántad, hogy mint anyámnak
Kezét megcsókoljam? És rossz szokás csak,
Hogy szépnek mondtam hófehér kezét.

KAPITÁNY Már hófehér is? Hogy szép, nem elég?
Eh, egyre nagyobb gézengúz leszel!

LUCINDO Felbőszíthetlek én ily semmivel?
Szörszálat hasogatsz s dicső e tetted!
De áruld el, mivel sértettelek meg?

KAPITÁNY Az semmi tán, amit Fenisa mondott?
Hogy éjjel zajt csaptál s e csúnya dolgot
Azzal tetézted, hogy egy cédulát
Dugtál a rács alá?

LUCINDO Hogy én?

KAPITÁNY Te hát!

LUCINDO Mutassa meg! Az én írásom-e?

KAPITÁNY Egy szót se! Várj! Még csak az kellene!
Ha más írása, még nagyobb a baj!

LUCINDO *(félre, Hernandóhoz)*
Hallod?

HERNANDO Jól.

LUCINDO Nos?

HERNANDO Tudom, hogy mit akar.
Nem kétséges, hogy választ ír neked,
S most így tudatja, hogy a levelet
A rács alatt keresd, ott megled.

KAPITÁNY Csönd! Jönnék. S nem szeretném semmiképpen,
Hogy egész Madrid frigyemről beszéljen.

(Halkan beszélgetnek.)

HUSZONEGYEDIK JELENET

Doristeo, Finardo, előbbiek

DORISTEO Nézd, apjával társalog!

FINARDO Nem számít, hívd félre bátran.

DORISTEO *(Lucindóhoz)*
Kérem önt egy szóra csak.

LUCINDO Épp apámmal diskuráltam...
S azt is jól tudom, hogy ön
Mért keres ily izgatottan.
(Apjához.)
Elmondok mindent, apám,
Hogyha ezen túljutottam.

(Félrehúzódnak beszélni Lucindóval.)

KAPITÁNY Mondd, mit akarhatnak ők?

HERNANDO Pajtások.

KAPITÁNY Ez kártya-ügy!

HERNANDO Meglehet.

KAPITÁNY S a kártya csak
Bajt okozhat mindenütt.

DORISTEO *(Lucindóhoz)*
Megbocsásson, hogy habár nem
Ismerem, most szólok önhöz
(Íly esetben egy lovagnak
Arca szerfölött közömbös),
Én Gerardát kedvelem.

LUCINDO Hogyha ez a baja csak,
Én a hölgyet átadom.

DORISTEO Nem ő.

LUCINDO Még más is akad?

DORISTEO Más is, és ez oly galádság,
Hogy csak az ön tisztos atyja
Mérsékel vad haragomban.

LUCINDO Önt ez a nő jól becsapta.

DORISTEO Önt bántotta, hogy Gerarda
Kegyeit én élvezem,
S úgy állt bosszút rajta ön, hogy
Bemocskolta hírnevem.
Udvarolt az én hugomnak,
Aki jámbor, ámde balgán
Éjjel önnel ment a parkba.

LUCINDO Rémkép ez s merő agyalmány!
Húgát én nem ismerem,
S nem hurcoltam meg nevét sem,
S azt sem tudom, hol lakik.

FINARDO Meglepő ez, és nem értem.
Rászedett e dáma minket.

DORISTEO Mért, mikor Stefániának
Hívják őt, ki özvegyasszony,
S holt férjéért gyötri bánat?

LUCINDO Értem már a félreértést.
Más volt az a hölgy, uram,
Oly hölgy, kivel házasságot
Kötnék máris boldogan.
S hogy Gerarda meg ne tudja
Esküvőm előtt nevét,
Azt mondtam, mi épp eszembe
Jutott ottan legelőbb.
Éppen így mondhattam volna
Franciscát avagy Juanát.
Megesküszöm, hogy ez így volt.

DORISTEO Megdőlt akkor e galád vád.
Elhiszem, s bár nem szükséges,
Mégis arra kérem önt meg,
Árulja el barátságából:
Hogy hívják a bájos hölgyet?

LUCINDO Minthogy hamar feleségem
Lesz, nevét nem titkolom,
Fenisának hívják, s már rég
Szeretjük egymást nagyon.
Itt lakik a szomszédunkban,
Gyakran látom, amint itt jár
Utcánkban, a kertek alján.
Ámde atyám aggódik már,
Engedje meg, hogy távozzam.

DORISTEO Jó hírem forgott veszélyben.
Sajnálom, hogy megzavartam.
Mátkájával soká éljen!

(Lucindo el.)

HUSZONKETTEDIK JELENET

A kapitány, Doristeo, Finardo, Hernando

KAPITÁNY Gazdád hová megy?

HERNANDO Nem tudom.

KAPITÁNY Kihívták?

HERNANDO Beszélj ezekkel.

KAPITÁNY Baj van, jó urak?
Ha nem csalódom, vívni vágynak, így hát
Azt mondom én is: párbajozzanak!
De ő fiam, s bár nem közölte titkát,
Én följánlom néki kardomat.
Őnök ketten vannak, de ő csak egymaga,
Fiával együtt küzd a jó apa.
Mi Flandriában sem féltünk a harctól,
Én kapitány, ő zászlós: rajta hát!

FINARDO Ők megtesznek mindent, mit ön parancsol,
Mert tisztelik, mint bátor katonát.
De szívükben többé már nem harag forr,
S úgy élnek eztán, mint két jó barát.
Féltékenységből származott a vád,
S kisült, hogy más a hölgy, kit ő imád.
S már azt is tudjuk, hogy ki ő, e dáma,
S hogy Fenisának hívják, úgy tudom.

KAPITÁNY Fenisa? Mit?

FINARDO Azt mondta, nemsokára
Nőül veszi, mert szereti nagyon.

KAPITÁNY Inkább párbajban érje őt halála.

DORISTEO Mit óhajt ön?

KAPITÁNY Az én menyasszonyom
A hölgy, s nem az övé. Ezért felel!

DORISTEO *(félre, Finardóhoz)*
A gyáva lóditott.

FINARDO Te hitted el.

DORISTEO Stefániát elcsábította akkor!

FINARDO Színlelt! Hajtsuk fel őt!

DORISTEO Egy katona
Eliszkolt, mert félt, megijedt a kardtól!
FINARDO S e fickó így derék ember fia!
(Doristeo, Finardo el.)

HUSZONHARMADIK JELENET

A kapitány, Hernando

KAPITÁNY Az én mátkámnak hódol, s ott csatangol
 A háza táján minden éjszaka!
 S azzal dicsekszik, hogy elveszi ő!

HERNANDO Ezt mondta volna? Alig hihető!

KAPITÁNY Kerítsd elő és csomagolj be aztán!
 Most már egy percre sem tűröm meg itt.
 Megy Portugáliába!

HERNANDO *(félre)*
Balga gazdám
Beszért megint.

KAPITÁNY Unom már csínyjeit!
A rácson zörget, őt így feliasztván,
„Anyám” - suttogja álnokul, pedig
Azt mondja tán titokban: „Asszonyom”!
E sértést többé túrni nem fogom!
Menj s értesítsd, hogy készüljön az útra.
Szedd sátorfádat.

HERNANDO Nősülj meg előbb.

KAPITÁNY Nem óhajtom, hogy nyugalmam feldúlja.
Szolgálja a királyt, és ne e nőt!
S Madridba sem térhet már vissza újra.

HERNANDO Megnyugszol, ha meglesz az esküvőd.

KAPITÁNY Megkapja tőlem most a gaz zsvány;
Nem lesz itt ő csábító Don Juan.

HARMADIK FELVONÁS

Utca Belisa háza előtt. - Éjszaka

ELSŐ JELENET

Lucindo aranyhímzésű köpenyben, tollas kalapban; Hernando

LUCINDO S elmondta atyám nekik,
Hogy a lány az ő mátkája?

HERNANDO El, de rám, Stefániára,
Mindez már nem tartozik.

LUCINDO S Doristeo esküszik rá,
Hogy a húga így - te vagy.

HERNANDO Jó atyád meg szinte vak!
Jaj, ha a valót gyanítná!
Doristeo s társa így hát
Téged keres mindenütt,
Azt hívén, csupán ürügy
Fenisa, hogy mentsd az irhád.
Mért árultad el nevét?

LUCINDO Azt hittem, megnyugtatom.
Kár, hogy atyám aznapon
Találkozott vele még.

HERNANDO S Portugáliába elmegy?

LUCINDO Hogy mennék, mikor Fenisa
Levélkéjében megírta
Mind saját, mind anyja tervét?

HERNANDO Ott voltál a rácsnál?

LUCINDO Persze!

HERNANDO S volt levél?

LUCINDO Mért ne lett volna?
S éppen ott, hol atyám mondta,
Mikor rám tört fékevesztve.
Egyszóval elolvastam, s ott
Arra buzdít, hogy szinleljek
Anyja iránt hő szerelmet.
S rögtön!

HERNANDO Szeresd a vén szatyrot?

LUCINDO Őt.

HERNANDO Hát ez furcsa eset!

LUCINDO S mást is kér.

HERNANDO Ezenfelül?

LUCINDO Kérjem őt meg hitvesül.

HERNANDO Az anyját?

LUCINDO Légy csendesebb!
Mindjárt itt lesz a balkónon,
S meghall...

HERNANDO Pompás gondolat!
Nem tudja már útadat
Meggátolni, csak ily módon.
Nagyszerű nő!

LUCINDO Azt hiszem.

HERNANDO S beszélni kívánsz vele?

LUCINDO Azt szeretném, hogyha te
Vállalnád a szerepem.
Légy Lucindo, s míg Belisa
Társaságát élvezed,
Én Feniséval leszek.
Különben ezt is megírta.

HERNANDO S mit beszéljek?

LUCINDO Vallj szerelmet!

HERNANDO Sokat tud kisasszonyod,
S én ezerszer gondolok...

LUCINDO Mire?

HERNANDO Hogy ő kincs s becsüld meg.

LUCINDO Most mutasd meg, mit tudsz, lássam,
El tudod-e a vén hölgyet
Szédíteni?

HERNANDO Most meggyőzlek,
Hogy nincs párom.

LUCINDO Csábításban
Most kitűnhetsz! S elhiszem,
Hogy nagyobb szellem vagy nálam.

HERNANDO Mit kezdjek e rossz gúnyában?
Ruha nélkül senki sem
Délceg gavallér.

LUCINDO Tudom...

HERNANDO Add rám aranyköpenyed.

LUCINDO Mindenem tiéd lehet!
Tedd fel díszes kalapom!

HERNANDO És te ezt, de meg ne kedveld.

(Köpenyt és kalapot cserélnek.)

LUCINDO Így is lovag maradok.
HERNANDO Mást mutat az alakod,
 Ruha teszi, lásd, az embert!
LUCINDO Csönd, ott állnak az ablaknál.

MÁSODIK JELENET

Fenisa és Belisa feltűnik a magas rácsnál; előbbiek

BELISA Adj helyet, lányom, s te menj el,
 Lucindóval beszélnem kell.
FENISA Honnan tudod, hogy itt van már?
BELISA Két férfiú közeleg,
 S erkélyünket figyelik.
FENISA Valóban ők ezek itt,
 Csalhatatlan a szemed.
 Itt hagylak most. Mily csinos vagy...
 S én addig szót váltok e
 Szolgával.
BELISA Hisz az gügye.
FENISA Bolondsága szórakoztat.
 S üzennék is, ha szabad,
 Valamit a kapitánynak.
BELISA Menj hát oda.
HERNANDO Már itt állnak,
 S itt már mindent hallanak.
LUCINDO Nézd, Fenisa eltűnt innen.
HERNANDO Anyja rajta túlادott.
BELISA Ön Lucindo?
HERNANDO Nem vagyok,
 Mert hiszen csak ön él bennem,
 S így azért fohászkodom,
 Hogy lelkem, mely itt hever,
 S az öné, emelje fel
 A magasba, asszonyom.
 (Félre, Lucindóhoz.)
 Jó így?
LUCINDO Folytasd, kitűnő!
 Meggyőzően tudsz fecsegni!
HERNANDO Cicerón is túlteszek, mi?

BELISA Furcsa tán, hogy az a nő,
 Aki anyja Fenisának,
 Ki meg az ön marcona
 Atyjának lesz asszonya,
 Oly ifjút, mint ön, kívánhat,
 Bár ön vejének fia;
 Mégis, minthogy szeret ön,
 Számomra ez oly öröm,
 Amit meg kell tudnia.
 Tetszem Önnek? Igaz ez?
 S eszményképe is lehetnék?

HARMADIK JELENET

*Fenisa megjelenik a másik rácsos ablakban, Belisa az előzőben látható.
 Lucindo és Hernando az utcán*

FENISA *(halkan)*
 Lucindo!

LUCINDO Ki szól?

FENISA Ki lelkét
 Néked adta, s most üres.
 Jöjj, s hagyd, hogy a szolga végleg
 Megszédítse jó anyámat.

HERNANDO Hogyha atyámban vágy támadt,
 Bár idős és sokat ért meg,
 Lánya iránt, aki nyers még,
 Én, mint ifjú, vágyom égve
 Az ön érett szépségére.

FENISA Meghalok, úgy nevezhetnék.

HERNANDO Ez a tisztos fátyol és e
 Szűzi apácaruha,
 S hozzá férfi idoma:
 Mind fényt vet szép jellemére.
 Ez a gyászos papucs is, mely
 Lába hegyét fogva tartja,
 Hogyha úgy lép a talajra,
 Mint egy oszlop, vasalt frízzel,
 Ez a tömör hang s ez illat,
 Mely vad vágyakat csíhol,
 S mint rizsen fahéj s cukor,
 Szerelmének olyan ízt ad;
 És e szeplők arra jók, hogy
 Másról vonják el figyelmünk,
 S köntöse meg - látja, feltűnt -
 Leplez titkos éji csókot;

Ez az orr is pirkad lágyan,
Ámde a szív rajta át
Szívja balzsam illatát,
Mint boldog Arábiában;
Fátyol, orr és oszloplábak,
Szeplő, köntös és topán,
Mind nyüzsögve hat reám,
Mint tárháza a tudásnak.

LUCINDO

Hallottad?

FENISA

Én attól tartok,
Rájön anyám a csalásra.

LUCINDO

Baj, hogy így kifigurázza,
Ám, ha nem jön rá, sokkal jobb.
Mert áruld el, drága, te,
Mire jut a mi szerelmünk,
Hogyha atyám mégis elküld
Bőszén tőled messzire?
El ne feledd, kedvesem,
Hogy sürgeti utamat.

FENISA

Drágám, ne gyötörd magad,
Ezt én jól elrendezem.
Mert anyám oly módfelett
Áhítja a te szerelmed,
Hogy egykönnyen el nem enged.

LUCINDO

Jó, de egyre közeleg
Esküvőd, s ez nagy bajt hoz rám,
Mert ha atyám a férjed lesz,
S én meghalok, mihez kezdesz,
Drágám, egy halottal aztán?
Mert akármily okos is légy,
Nem lelsz módot te sem arra,
Hogy ki egyszer meg van halva,
Feltámadjon s éljen ismét.

FENISA

Hogyha én neked születtem,
S azt is tudom biztosan,
Hogy nem áltatom magam,
S én is élek a szivedben,
Akkor atyád balga tervét
Meghiúsítjuk mi játszva.
Van földed, s egy gazdaságba
Elmegyek, ha úgy szeretnéd.
Furfangosnak ismersz engem,
Szerelmesnek és okosnak,
Márpedig én nő vagyok csak,
S hozzá bátor s elszánt ebben.

LUCINDO Hogyha elhatároztad, hogy
Innen elragadjalak,
Én sem féltem magamat,
S ily nagy tettet végrehajtok.
Még ma éjjel, drágám, tedd meg,
Ékszer, ruhát szedj-rakj össze,
S jó anyád bármint dühöngne,
Holnap délben megszöktetlek.
S nem rettent meg már atyám,
Bármint üldöz, fenyeget.

FENISA Anyám pedig engemet
Öl meg esküvőnk után.

BELISA S elhatározta, hogy téged
Elküld Portugáliába?

HERNANDO Féltékeny s ez ment agyára!
Ki látott ily örültséget?
Azt hiszi, hogy Fenisának
Rabja vagyok s őt imádom,
Felverem őt éjszakákon,
S még misén is őt látnám csak.
Nos, hát ezért számüz innen!

BELISA Fenisát nem szereted hát?

HERNANDO Én Fenisát? Szörnyű egy vád!
Itt nyeljen a föld el engem,
S hat vad paraszt hurcolásson
Falujába s ott öljön meg,
Mert nem érdelek különbet,
S ily rút legyen pusztulásom;
Ósdi puskának golyója
Szaggassa szét ezt a keblet,
Kardot szegezzen szívemnek
Egy galád s gyökérig tolja,
Hogyha én őt szerelemmel
Üldöztem valaha bárhol,
S szóltam volna házasságról,
Hogy vágyát így ébresszem fel!

LUCINDO Tény, amire esküszik.

BELISA Megnyugtattál, kedvesem.

HERNANDO Túl e szép érzelmeken:
Tudnál adni valamit?
Mert ha bármi feldühít,
S esküdve kell bizonykodnom,
Rögtön megkordul a gyomrom;
Terhes nők éreznek így!

BELISA Ó, megéheztél, lovag?

HERNANDO Cefetül!

BELISA Jaj, nem elég
 Jó, mi van, de küldenék
 Holnap reggel finomat.
 Mondd meg hát, milyen befőttre
 Vágyol, mert az édességhez
 Értek én s ez büszkévé tesz!
 Meggy izgat, vagy zsenge körte?
 Őszibarackom se rosszabb.
 Mit szeretsz? Kell, hogy bevalld!

HERNANDO Én? Petrezselymes pacalt!
 S földolog, hogy jól megmossad.

BELISA Ezt szereted? Legyen! Jól van.
 Tiszta lesz és ízletes,
 Edd, ha a kedvenced ez.

HERNANDO Én megbízom gusztusodban.
 Holnap küldd minél korábban.

LUCINDO Nincs ennél nagyobb zshivány!

BELISA Pompás pacalt főzők ám!

HERNANDO Összefut a nyál a számban!

BELISA Úgy szereted?

HERNANDO Hogyha már
 Firtatod, én felelek:
 Annak, aki özvegyet
 Szeret, csak pacal dukál.

LUCINDO Jön valaki, hé!

BELISA Ki zaklat?

HERNANDO Kedves szolgám, akinél
 Nincs különb, tereferél.

BELISA Négy kereke nincs ki annak!

HERNANDO Híre rossz. De most sietnem
 Kell, agyó!

BELISA Nagyon vigyáz rád.

LUCINDO Járkálnak már, halld e lármát.
 Ég veled.

FENISA Távozz, szerelmem!
 - Jól elcsevegtél vele.

HERNANDO Efféle nem ritka nálam.

LUCINDO Menjünk gyorsan. Jöjj utánam.
 Mondd, mit kértél tőle, te?

HERNANDO Egy pacalt.

LUCINDO Számodra, balga,
Ez fölséges eledel?

HERNANDO Néked egész birka kell,
Nékem elég a pacalja.

(Elmennek.)

NEGYEDIK JELENET

*Szoba Gerarda házában
Doristeo, Gerarda*

GERARDA Megnyugszik e féltő szív, ha
Megtudom az igazat.

DORISTEO Józan eszem azt gyanítja,
Hogy talán ő megriadt,
Ám tisztes ügy arra bírta,
Hogy vakmerőn s találomra
Stefánia nevét mondja,
Mert apjának ugyanakkor,
Nyilván merő fondorlatból,
Fenisa a választottja.

GERARDA Atyja mondta, azt hivén,
Hogy Fenisát te...

DORISTEO Hogy én?

GERARDA Szereted, s ő, hogy megbékülj,
Vállalta el hitveséül.

DORISTEO Ezt nem értem.

GERARDA Te szegény!
Nem szép tőle, hogy Fenisát
Asszonyának mondta ő?
Merthogy így nem háborítják,
S tisztelik.

DORISTEO Így érthető.
Jól beszélsz, de akkor így vád
Húgom éri és nekem
Bizonyíték kell, valódi!

GERARDA Nekem is, mert szeretem.

DORISTEO Képtelenség így aggódni
Hírnevéért szüntelen.

GERARDA Nos, szeretnéd valahára
Tudni, hogy Fenisa ki?

DORISTEO Persze.

GERARDA Menjünk otthonába.

DORISTEO Nem fogja megmondani,
Hogy Lucindo a babája!

GERARDA Megmondja, s tudod, hogyan?

DORISTEO Nos?

GERARDA Te engem üldözöl.

DORISTEO Én?

GERARDA Mint aki odavan,
S törrel hitvesére tör.
Szinleg férj leszel...

DORISTEO Remek!

GERARDA Ők bizonynal holtra válnak,
S megnyugtatnak engemet,
S én elmondom Fenisának:
Lucindóért epedek,
S érte hajszoysz, tudva ezt,
Mert amiben kételkedtél,
Ő megmondta egyenest.

DORISTEO Nincs furább a némbereknél!

GERARDA Inkább nagy észnek nevezd!

DORISTEO Ó, ti nők!

GERARDA És spanyolok...

DORISTEO Jöjj!

GERARDA Ha vele maradok,
Elmondja az igazat.

DORISTEO Nő, kit űz az akarat,
Oly tenger, mely háborog.

(Elmennek.)

ÖTÖDIK JELENET

*Szoba Belisa házában
A kapitány, Fenisa, Belisa*

KAPITÁNY Szándékát ha ismerem,
Házamtól nem űzöm én el.

BELISA Megvallott mindent ma éjjel...

KAPITÁNY Mert e nász öröm nekem,
S kívánok hozzá szerencsét.

BELISA Ámha drágám útra kel,
Gátat közénk az emel
Éppen, aki jót tehet még.

KAPITÁNY Hogyha sejtem, ő mit tervez,
Minthogy önt így megszerette
(Megvallom, derék e tette,
Bár nem elég érett ehhez),
Én magam is küzdök bátran
Boldogságáért, hiszen
Ezzel nyer csak hitvesem,
S minden más lesz ily családban.
Mert ha elvenné netán
Nőm anyját Lucindo, akkor
- Bármily furcsa ez - fiamból
Lesz az én saját apám.
S Fenisa mint feleségem,
S önnek lánya, a fiamban
Atyját tisztelheti majdan,
S jót mulat az eseményen
Más is, mert ily csere össze-
Kúszálja a szálakat.

BELISA S én bánkódtam amiatt,
Hogy Lucindót elüldözte,
S nem hajlandó tenni még egy
Lépést sem, hogy visszatartsa.

FENISA Túl szigorú volt haragja.

KAPITÁNY Úrrá lett bennem a méreg.

FENISA Féltékenység volt oka
Ennek a száműzetésnek?

KAPITÁNY Őt féltettem, drága, értsd meg,
Mert egy nő, Stefánia,
Szított benne oly szerelmet,
Hogy azonmód meg akarta
Ölni e nő két lovagja,
S megteszik, ha ott nem termék.

BELISA Szörnyűség! Más nőt szeret hát?

FENISA *(félre)*
Ó, mit hallok, jaj nekem!

KAPITÁNY Így mondták, s nem kétkedem,
Bár meglehet, hogy hazugság,
Persze, ön is érdekelt fél.
Megbocsásson: Megyek érte. *(El.)*

HATODIK JELENET

Belisa, Fenisa

BELISA Itt maradtam vérig sértve.
FENISA Nincs lesújtóbb helyzet ennél.
BELISA Hogyha van más nője is,
 Melléfgtunk akkor ennek!
FENISA *(félre)*
 Érted tréfából esengett,
 Gondolván, hogy lépre visz,
 Ámde engem szerelemmel
 Áltatott s most rászedett...
BELISA Mit mondasz?
FENISA Azt, hogy ne vedd
 Kézpénznek, mit mond ez ember!
 Féltékeny s hiába inted,
 Sok zöldséget összehord.
BELISA Ó, ki tudja, mily koholt
 Hírrel jön s gyötör megint meg!
 Jönnek! És mily zajosan!
FENISA Nyitva hagyták a kaput.
BELISA Boldoguljon a hazug,
 Hogyha már más nője van!

HETEDIK JELENET

Gerarda, akit Doristeo üldöz, meztelen törrel a kezében; előbbieik

GERARDA Segítség, hölgyek, gyorsan, védjetek meg!
 E zsarnok üldöz, még meggyilkol ő!
DORISTEO Ki védjen meg, rogy házasságtörő?
BELISA Ne ölje meg! Mit vétett ő kegyednek?
FENISA Uram, megálljon! Mért akarja vesztét?
GERARDA Én házasságtörő?
BELISA Megérdemel
 E ház annyit, hogy törét rejtse el!
DORISTEO E nő számára az csupán a mentség,
 Hogy így nemes hölgyektől kért segítyt,
 Mert átdöfném szívét s meghalna menten!
GERARDA S te is meghalnál, mert te élsz szívemben.

S üldözött az örület,
Hogy öngyilkos leszek inkább.

FENISA Szörnyű!

GERARDA Sajnos, így esett.

FENISA Egy keresztény nő, señora,
Mégsem öli meg magát,
Sújtja bármily gyötrellem s kín.

GERARDA Még ezt ön nem élte át.
Nem tudhatja, mit jelent az,
Eltérni, kit nem szeret,
Élni azzal, ki ellenség
Nappal s éjjel szörnyeteg.
Ennyi szenvedés azonban
Mégis enyhült, amikor
Jött egy ifjú, oly napfényként,
Mely gyújt, s a szívig hatol.
Zászlós volt és csinos ember,
Megszédített, nem csuda,
S ellenállásom megtörte
Végképp az egyenruha.
Így a férjem társaságát,
Mely kínos volt s ostoba,
Kellemessé teszi - véltem -
Ez a kedves katona.
S teljesült a kívánságom,
Mert a szót követte tett,
S másfél éven át szerelmünk
Győzött mindenek felett.
Ám az idő haladtával
Zajt csaptak az irigyek,
S férjem már csak azt hallotta,
Hogy jóhírére folt esett.
Kezdett tüstént gyanakodni,
S őrt állított oda, ki
Mint madárijesztő, majd a
Madárkát elkergeti.
Én kerestem más megoldást,
Ablak, szomszéd, mind bevált,
Mert szerelmespár, ha kell, hát
Fortélyos lesz és csalárd.
Ámde, hogy rövid legyek most,
S önt se tartsam fel soká,
Szólt valaki nagy titokban,
S figyelmem fölhívta rá,
Hogy Lucindo, így hívják őt,
Látva karddal férjemet,
Meváltozott hirtelen s egy
Fenisának nevezett

Lánynak, akit igen szépnek
És okosnak mondanak,
Udvarolt, hogy elvehesse,
S hozzá minél hamarabb.
Engem e terv úgy feldúlt, hogy
Házam futva hagytam el,
S hajsztam e hálátlant, ki
Csak megvetést érdemel.
Közben akadt rám a férjem,
Én meg, amint látja ön,
Itt keresem azt, kinek csúf,
Gyászos sorsom köszönöm.
Ismeri ön azt az asszonyt?
Mert itt lakik valahol.
Tudja, hogy ki ő, kiért e
Szív most oly szörnyen lakol?
Férjem elől menedéket
Leltem itt, ön oly nemes,
Ámde orvoslást a testen
Túl a lélek is keres.

FENISA Lucindo önt szereti?

GERARDA Ismeri?

FENISA Bár ne ismertem
Volna őt és ő sem engem.

GERARDA Én meg önt! Mily pokoli!
Éreztem, hogy bánatomnak
Ön lehet csak okozója!

FENISA Téved ön, s ezt fel ne rója,
Kínjaim sokkal nagyobbak!
Én vagyok Fenisa, sajnos!
Engem csalt meg a ripők,
Mert szívből szerettem őt,
S álnokul rám ennyi bajt hoz!
Én vagyok, kit nagy titokban
Nőül akart venni ő,
S nem sejtve, hogy lóködő,
Én örömmel ráállottam.
Ám a végső pillanat ez,
Hogy jókor s idejében
Megőrizzem még erényem,
S visszavonjam szavamat.
Még ma atyjához megyek nőül,
Csak hogy megkinozzam,
S kívánom, hogy marja mostan
Oly láng, mely mar engemet.
És ha ön szereti még,
Éljen vele boldogan.

GERARDA Ön dúlt fel hát csakugyan?
Ön rabolta el szívét?
Önt hívják hát Fenisának?

FENISA Legyen nyugodt, asszonyom,
Lucindóját átadom.

GERARDA Sorsom önnek tanulság csak.
Lucindo oly álnok férfi,
S oly hizelgő, amilyen
Nincsen több.

FENISA Alig hiszem,
Hogy több csalódás fog érni
Ég veled, galád szerelmem!
S ön ki?

GERARDA Én? Stefánia.

FENISA Így hát mégis igaza
Volt a kapitánynak ebben.
Hírből én önt ismerem már,
Ám most látom a valót.

GERARDA Kérem önt, hogy semmimód
Meg ne tűrje őt e háznál,
Még erényét éri kár.

FENISA Asszonyom, ettől ne féljen.

GERARDA Most, hogy nyugton hágy a férjem,
Mennem illik végre már.
Egy nővérem háza megvéd.
Ó, ugye, nem vesztetem önt el?

FENISA Óhajt látni?

GERARDA Kész örömmel.
Bár barátnéja lehetnék!
Titkos ajtó van?

FENISA Nyitom

 Máris, ha Lucindóhoz megy.

GERARDA Ön biztat, hogy hallgasson meg.
Ah!

FENISA Siessen, asszonyom.

GERARDA *(félre, távozóban)*
Fondorkodva tudtam én meg,
Hogy Lucindo kit vesz el,
Most tehát szépszerivel
Véget vetek szerelmének.
Szép e nő, s ez nem öröm!
Féltékeny vagyok s ha nincs mód
Visszaszereznem Lucindót,
Lent az utcán megölöm. *(El.)*

KILENCEDIK JELENET

Fenisa

FENISA Kegyetlen villám sújtott, jaj, halálra,
S lelkemben szürke, hús üszök maradt,
Bár hegytetőn, hol pusztít hó s a fagy,
Virult reményem árva pálmafája.
Virágzott már, mikor dér hullt reája,
Májusban érte jeges fuvalat,
Mert fának, hogyha rajta rügy fakad,
Elég egy kis fagy és lehull virága.
Nem kell már szerelem, mely oly csalóka,
S az ész orránál fogva vezeti,
És minden bajnak, bűnnek okozója.
Elvesztjük azt, mi jó és mennyei!
De feledhető-e a boldog óra,
Ha a csalódás csak kedvez neki?

TIZEDIK JELENET

Lucindo, Fenisa

LUCINDO Szándékunkhoz híven, íme,
Itt vagyok, hogy végre szép
Terveinket teljesítve,
Férj legyek s te feleség;
S hogy ne szálljon szerte híre,
Vakmerően, bár titokban,
Kis szobádba behatoltam,
Lent hagyván egy kocsit, melyben
Helyet foglal majd szerelmem,
Boldog szállást lelve ottan.
Jöjj, drágám, ne késlekedjél,
Vár a batár lent az úton;
Proserpina sem volt ennél
Szebb, mikor elvitte Plúton,
Mert űzte a féktelen vér.
Mért habozol? S mért nézel rám?

FENISA Még csak ne is vonakodjam?
Tréfálsz? Elment az eszed tán?
Hogy beszélsz itt?

LUCINDO Mi bajod van?
Mondtad, szíved végre megszán,
Vagy más részesül e kegyben?
Nem bízattál éjjel engem,
Hogy kocsival jöjjenek érted?

FENISA Áruld el, kivel beszélted
Ezt meg, mert én elfeledtem.

LUCINDO Nem veled beszéltem itt?

FENISA De!

LUCINDO S mit? Hogy nem tudod, ki hitte?!

FENISA Azt, hogy anyám lesz a párod,
Én meg jó atyádra várok.

LUCINDO Mit? Hogy anyád? Így lódítsz te?

FENISA Nincs szükségem hazugságra.
Van tanúnk rá, hogy anyámat
Nőül veszed nemsokára.

LUCINDO Félrevezettél! Gyalázat!

FENISA Szószegő te vagy, s a gyáva!
Én csak felhívom figyelmed,
Hogy atyádhoz megyek nőül,
Mert anyám a jegyesed lett!

LUCINDO Mit? Az ember belebődül!
Ördögien kieszelted!
Hát már arra sem emlékszel,
Hogy te szerettél előbb meg?
És apámat nem elégszer
Küldted rám, hogy idejöjjek,
Mert sóvárgó vágyban égsz el?
Csak terveink érdekében
Színleltük, hogy őt megkérem!
Mit fecsegsz most róla hát?

FENISA Azt, hogy férjem lesz apád,
S mi sem változtat e tényen.
Hogyha anyám neked nem kell,
Bár rá nagyobb tisztelettel
Nézhetsz, mint Stefániára,
Menj, s keress, mert bizonyára
Jobb nő az, kit mástól csensz el.
Megjegyzem, keres a férje.

LUCINDO Értelek már! Jellemző e
Pár szó a féltékenységre!
Téged ez a költött s dőre
Név bánt, célját félreértve!
Szolgám játszott egy éjjel
Stefánia szerepét,
Én kértem, hogy öltözzék fel
Nőnek, de most már elég!
Jöjj s ne késlekedj a bérrel.
Hogyha így nevű nőt láttam,
Szakadjon le rám az ég,

Szűkölködjem napvilágban,
Szálljak sírba élve még,
S nélküled bolyongjon árnyam.
Hidd el végre, hogy ez hóbot,
Stefánia Hernando volt,
S fátyol takarta az arcát.

FENISA Ismerlek! Mindez ravaszság,
S volt eszed, hogy jól kimódold!
Későn jöttél s arra kérlek,
Őrizd meg a tekintélyed,
Mint atyámhoz illik ez;
Mert ki anyám férje lesz,
Azt atyámként becsülném meg.

LUCINDO Mit mondasz?

FENISA Csak azt, mi józan.

LUCINDO Észnél vagy?

FENISA Te kérdezed még?

LUCINDO Egyikünk bolond valóban.

FENISA Hogyha tombolsz, jobb, ha elmegy,
Férjem jön s nem mond le rólam.

LUCINDO Ég, irgalmazz!

FENISA Majd csak eztán!

LUCINDO Öngyilkos leszek.

FENISA Bolondság.

LUCINDO Mit tegyek hát?!

FENISA Nősülj meg.

LUCINDO Lám,
Mily valódi gondom volt rád,
S mily könnyelmű vagy, szeles lány!
Lásd, mily vágyón jöttem érted,
Úgy tettem, amint te kérted,
Én helyálltam emberül.
S lásd, a terv nem teljesül,
Mert oly nő vagy, ki nem ért meg.
Lásd, milyen találó az, ha
Rosszat mond a férfinem
Rólatok, bár semmi haszna!
Lásd, én tervünkhöz hiven
Jöttem, semmit sem mulasztva!
Ámde isten adja, hogy
Mentül előbb megbánd még ezt,
Légy oly bús, mint én vagyok,
S mindazt, mi fáj, te is érezd!
Ily bosszúnál nincs nagyobb!

Örvendj hát buzgón atyámnak,
Ő jobb nálam csakugyan,
Bár kevésbé hat reád csak,
S én megnyugszom okosan,
Hogy nem nőm, csupán anyám vagy.
S mert atyám bűnöm miatt
Elküld Portugáliába,
Nézd el, hogy zavartalak,
Mert elindulok talán ma,
S újból úr leszek, szabad! (El.)

FENISA Istenem, ne menj el, ó...
Mégsem! Álnok és ravasz!
Menj utadra, áruló!

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Hernando, Fenisa

HERNANDO Hé, figyelj!

FENISA Mit integetsz itt?

HERNANDO Lagymatag vagy, s szökni készülsz?
S morc is, ez sehogy se tetszik!
Nem jött Lucindo ide,
S nem vársz rá, hogy menj vele?

FENISA Megváltoztattuk a tervet.

HERNANDO Hogy?

FENISA Mert hát ő nem felel meg,
Minthogy foglalt a szive.
Más nőért van ő oda!
Ki ez a Stefánia?

HERNANDO Megjártuk e csínytevéssel.

FENISA Mit beszélsz?

HERNANDO Mert hát e némben
Én voltam egy éjszaka.

FENISA Ő voltál te?

HERNANDO Egy köpenybe
Burkolózva, mint ki szende,
Ültem én Lucindo mellett.
Látott egy hölgy s féltékeny lett.
S nyilván ő ezt elfecsegte.
Mert a gazdám ideálja
Ő volt, úrnőm, teelőttem,
S mint egy tigris, jár utána,

S nem békíti semmi őt meg,
 Űzi s a lábát lejárja
 Elszántan s féltékenyen.

FENISA Megcsaltak, ez már világos.

HERNANDO Számára, hidd el nekem,
 Bármily roppant nagy e város,
 Kívüled nincs senki sem.
 Mit üzensz?

FENISA Én? Jön anyám!
 Nem tudom. Tűnj gyorsan el!

HERNANDO Megyek hozzá szaporán. *(El.)*

TIZENKETTEDIK JELENET

Belisa, Fenisa

BELISA Elküldtem, s ha érdekel...

FENISA Mondott valamit talán?

BELISA Elmondanom is nehéz,
 Oly borzasztón kell nevetnem.

FENISA Már nem ér meglepetés.

BELISA Lángra gyúlt irántad menten.

FENISA Így gyorsan?

BELISA S mindenre kész!
 Kér, hogy légy a felesége.

FENISA Már házas.

BELISA Csak mondta így,
 Mert ez a nő rábeszélte.

FENISA Féltékeny, s ez iszonyít.

BELISA Nyilván az, mert reszket érte.
 S éppen ezért egyeztek meg,
 Színleli, hogy ő a férje,
 Mert a férfi attól retteg,
 Hogy a húgát szégyen érte,
 És a nő, hogy itt esetleg...

FENISA Megcsalják!

BELISA Lucindo, persze.

FENISA Rája féltékeny tehát?

BELISA S én is! Szívem megsebezte.

FENISA Tisztán látok rajta át,
S azt mondom, nyugodt lehetsz te!
(*Félre.*)
(Elmulasztottam e pompás
Alkalmat, hogy odébbálljak,
Ámde akad még megoldás,
Mert mi még ma házastársak
Leszünk, akármit papol más.)
Hallgass rám s ne légy gondterhes,
Mert mihelyt e ravasz nő, ki
Isten tudja, mit is tervez,
Életünkre akart törni,
Elment, mert több ész kell ehhez;
Megjelent Lucindo tüstént,
S téged imád, hangoztatta.

BELISA S biztos ez?

FENISA Pár perce történt.
Azt is mondta, hogy az apja,
Élvezvén újból az önkényt,
Ellenzi, hogy rendesen
Feleségül elvegyen,
Éppen ezért azt kívánja,
Hogy titokban légy a párja.

BELISA Kezdetől ezt tervezem.
Nem tetszik a kapitánynak,
Hogy így nőül a fia,
Úgy véli, hogy megszólják csak,
Mert övé a szűz ara,
Míg Lucindo telt dámát kap.
S mégis ő lesz az én férjem!

FENISA Azt mondta, meglátogat
Még ma éjjel a sötétben.

BELISA Hogy képzeled?

FENISA Furcsa vagy!
Tüstént elvesz, azt reményilem.

BELISA Szólj neki... Már alkonyul.

FENISA Menj s készülj ez alkalomra.

BELISA Mily gyönyör jut sorsomul!
S irigyelnéd mámorom, ha
Tudnád, mily vágy kínja dúl.
Feldíszítem nászi fülkém,
Illatos lesz minden ott.

FENISA Tégy, anyám, így, ámde fürgén.

(*Belisa el.*)

FENISA Még egy csel, s megnyughatok
Édes nászban egyesülvén!

TIZENHARMADIK JELENET

A kapitány, Fenisa

KAPITÁNY Itt vagy, Fenisám.

FENISA Vágytam már utánad.
Hol van Lucindo? Mert anyám szeretné
A házasságot nyélbe ütni már.

KAPITÁNY Mily házasságot?

FENISA Az övét s enyémet.

KAPITÁNY Jól mondja, mert oly kurta, lásd, az élet,
S bolond, ki messzi terminusra vár.

FENISA Most jöttem rá, az érzékek csalárdak,
Hogy nem Lucindo volt, ki ablakomnál
Állt éjszaka...

KAPITÁNY Ki hát? Ne tégy veszetté!

FENISA Megtudtam ma, hogy egy barátja járt itt,
S így kérlek, Lucindót kerítsd elő,
Hogy házunk ajtaját őrizze ő
Hernandóval, s szóljon, ha látna bárkit.
Mert éjjel tíz felé a kerten át
Itt megjelent a kérdéses barát,
S szobámnak ajtaján bezörgetett.
Azt hittem, tán anyám, ki engemet
Meglátogat gyakran, s ha nincs bezárva
Ajtóm, hát jól elintéz a parázna.

KAPITÁNY Példátlan aljasság ez! S énnekem
Kell őrt állnom!

FENISA Ne tedd ezt, édesem,
Mert míg őriznek ők, velem leszel.

KAPITÁNY És hol?

FENISA Szobámban, mert ott rejtlek el.

KAPITÁNY Ó, add kezed!

FENISA De jól vigyázz magadra,
Jöjj úrimód és fedd be arcodat,
S a bajszod nyírd le, mert úgy csinosabb
Vagy sokkal, hogyha képed nem takarja
E sok szőr, s jobban tetszel is nekem.

KAPITÁNY Ily nagy kegyért még ezt is megteszem,
S legszebb ruhámba öltözöm fel én!
A bajszoimtól megválok könnyedén,
Mert nélküle vonzóbb egy vőlegény.
S most már enyém leszel.

FENISA Menj! Közeleg
Az éj. És szólj fiadnak.

KAPITÁNY Ég veled!
(Elmennek.)

TIZENNEGYEDIK JELENET

*Szoba a kapitány házában
Lucindo, Hernando*

LUCINDO Már megbánta.

HERNANDO Mit beszélsz te?

LUCINDO Hallhatod.

HERNANDO Merő számartság.

LUCINDO Elhinnéd te is, ha látnád.

HERNANDO Szónoki fogás, hogy érte
Lelkendezzem módfelett.
Nos, tied volt legalább?
Oly fölényes gőg hat át.

LUCINDO Még megéred végemet.

HERNANDO Ez komoly?

LUCINDO Én meg akartam
Őt szöktetni, jól tudod,
S oly kelletlen fogadott,
Hogy otthagytam felkavartan.
Visszaküldtem a kocsit hát,
S cimboráim hazamentek.

HERNANDO Már pedig Fenisa szenved,
Láttam én a kínja titkát...

LUCINDO Mit láttál?

HERNANDO Azt, hogy féltékeny.

LUCINDO És kire?

HERNANDO Stefániára.

LUCINDO Lesz-e vége valahára?!
Ám ne bánts most, hagyj békében;
Minden bajt a szív csinál.

HERNANDO Jó atyád jön.
LUCINDO Bánom én!

TIZENÖTÖDIK JELENET

A kapitány, előbbiek

KAPITÁNY Mit lebzszelsz itt, szép legény?
LUCINDO Holnap megyek útra már.
KAPITÁNY Jól van, de előbb Belisát
Elveszed s máris mehetsz.
LUCINDO Játék volt és tréfa ez!
KAPITÁNY Terved ez volt, módosítsd hát
Bármint, ez rád tartozik,
Ámde itt kell most maradnod.
LUCINDO S mért?
KAPITÁNY Mert most tudtam meg azt, hogy
Fenisának álmait
Cimborád zavarja meg.
LUCINDO Újra becsaptak tehát.
KAPITÁNY Ő gyanakodott reád,
S most mondta, hogy tévedett.
Mert az éjjel ismeretlen
Férfiú kertjük falán át
Már elérte kis szobáját,
S ajtaját megverte csendben,
S arra kérte, nyissa ki,
Persze, ő nem állt kötélnek.
LUCINDO Hogy manapság mik történnek!
KAPITÁNY Én megígértem neki
- S ezt ő kérte kedvesen -,
Hogy te állsz őrt éjszaka.
Megteszed?
LUCINDO Ha önt szava
Köti, akkor megteszem.
KAPITÁNY Én rohanok mindenképpen,
Véggy fejeztem és óvjon ég! *(El.)*

TIZENHATODIK JELENET

Lucindo, Hernando

LUCINDO Férj leszek s ő feleség.
HERNANDO Hogyhogy?
LUCINDO Mert most végre értem.
Azt akarja, hogy én menjek
Hozzá a kis kerten át.
HERNANDO Persze, merthogy az a vágy
Lángol benne, mint tebenned.
Piszkálta a féltékenység,
Így teljesül kívánságod.
LUCINDO Mennyi csel! De mit se bánok,
Mert ma célhoz érkezem még!
Köss kardot s menjünk sietve,
S állj te őrt. De ez titok!
HERNANDO Szívesen, mert várni fog
Beatriz, szivem szerelme.
(Elmennek.)

TIZENHETEDIK JELENET

Utca

Doristeo, Finardo

FINARDO Gyanúdról, nem tudom, mint vélekedjem,
A húgom, látom, már nem érdekel,
Mert végzetes láng lobbant fel szivedben,
S a sértett gőg e lány előtt hever.
DORISTEO Gerarda vett rá ily csalásra engem!
Hogy férj legyek s ott ezt hitessem el,
De megpillantva szépséges Fenisám,
Úgy elvakított menten, mint a villám.
Anyjával elvonultam más szobába,
Ott megvallottam én az igazat,
S megkértem lányát, azonmód utána.
FINARDO Csitt! Itt állunk épp ablaka alatt.
DORISTEO Ó, Parnasszus, boldog s dicső hazája
A múzsáknak, kik fényt árasztanak,
Ó, nő, kihez e földön nincs hasonló,
S kinél szebbet nem lát útján Apolló!
FINARDO S elvennéd őt?

DORISTEO Ha ő is úgy akarja.

FINARDO És jó házból való?

DORISTEO Mindenkinél
Különb ő, oly erényes, és az anyja
Oly szent, hogy hozzá senki föl nem ér.

FINARDO S van birtoka?

DORISTEO E kérdés szinte balga!
Mert nincs nagyobb kincs, mint az oly személy,
Ki elvonul mindig magába szállva,
És szűz erénye minden hozománya.

TIZENNYOLCADIK JELENET

*A kapitány, lenyírt bajusszal, kiöltözködve, éjszakai ruhában;
Fulminato, előbbie*

KAPITÁNY *(Fulminatóhoz)*
Menj haza, nincs rád szükség már.

FINARDO *(halkan Doristéhoz)*
Nézd, itt jönnek.

DORISTEO S jól elfedve.

FINARDO Ajtaján tán nem mennek be;
Mindkettő csak arra sétál.

FULMINATO Kívánod, hogy várjalak,
Vagy hívjak több szolgát is még?

KAPITÁNY Nem kell, merthogy az őt tisztét
Ellátja e két alak.
Nos, megyek! Siess!

FULMINATO Kik ők?

KAPITÁNY Lucindóék! *(Bemegy.)*

FULMINATO Váltok egy-két
Szót velük.

FINARDO Bement.

DORISTEO Te szent ég!

FINARDO Nincs lány szűzibb és hivőbb!

FULMINATO Óhajtják a társaságom?

FINARDO Nincs szükség rá, megbocsát...

FULMINATO Elnézést...

DORISTEO Menjen tovább!

FULMINATO Tévedtem, most már belátom. *(El.)*

DORISTEO Itt maradtam szégyenemben.
 FINARDO Szép hozomány az erény.
 DORISTEO Isten, így tévedjek én?
 FINARDO Csönd!
 DORISTEO Mért?
 FINARDO Jönnek újra ketten.

TIZENKILENCEDIK JELENET

Lucindo, Hernando, Doristeo, Finardo

LUCINDO Lábam, reszketsz! Légy erős most!
(Bemennek.)
 DORISTEO Kötélhágcsót dob le?
 FINARDO Nyilván.
 DORISTEO Mily ház ez?
 FINARDO Nem tudhatom.
 Leginkább erőd lehet még,
 Merthogy olyan sok ellenség
 Mászik át e falakon.
 DORISTEO Fölmentek már?
 FINARDO Nem vitás.
 DORISTEO Mennyi asszony lehet itt?
 FINARDO Jönni látok valakit,
 Még nem telt meg tán a ház.

HUSZADIK JELENET

Gerarda férfiruhában; Doristeo, Finardo

GERARDA *(félre)*
 (Tanúk nélkül s balga szívvel,
 Lopva jöttem én idáig,
 S meglesem, mint álldogál itt
 Ellenségem és mit mível.
 Nem hiszem, hogy tévedek, mert
 - Bár jól takar a sarok -
 Hernando és ő az ott.
 Rajtacsípem a gazembert!)
 Itt vagy, szívtelen?

BELISA *(belülről)*
Szomszédok! Vagy kik oltják?
Föl, lányom, nem féltem így még!

FENISA *(belülről)*
Tűz van, anyám!

DORISTEO Ég a ház!

LUCINDO *(belülről)*
Hozzatok gyorsan világot!

HUSZONKETTEDIK JELENET

*A kapitány, Belisa, Lucindo, Fenisa, Hernando egy égő fáklyával,
Gerarda, Doristeo, Finardo*

KAPITÁNY Ég a ház?

BELISA Ilyet ki látott?

LUCINDO Ég?

FENISA Hát senki sem vigyáz?

HERNANDO Hol van az a tűz, uram?

GERARDA Bennetek van, csak hogy ezt nem
Látja, aki becsületben
Élt és vak, bár szeme van.
Hogy lehet, hogy férfiak
Rejtőznek tisztos házban,
S hozzá ketten?

DORISTEO Nem, mert hárman!

HERNANDO Mindenki pácban marad!

BELISA Én férjemmel voltam ott.

KAPITÁNY S én ifjú nőm ölelgettem.

BELISA Ó, ön volt az? Lehetetlen!

KAPITÁNY Ó, ön volt? Megcsaltatok!

BELISA Mit tettél, te szemtelen lány?

FENISA Lucindohoz mentem férjhez.

BELISA Így becsaptál? Szörnyűség ez!
Látom rajtad! Mit nevensz rám?

KAPITÁNY Mondd, Lucindo, lóvá tesznek
Íly apát jó gyermekek?

LUCINDO Én Fenisát rég imádom,
S lásd, ő is viszonszeret.
Mindaz, amit veled tett, csak

Csel volt s tréfa, hogy velem
Házasságot kössön végre.
Ó, ti mind, kik itt jelen
Vagytok s nehezteltek is rám,
Ítéletek felettem:
Nem jobb, ha az én apám e
Tisztos hölgyet, aki egyben
Hitvesem édesanyja,
Nőül veszi, minthogy ők
Korban jobban megfelelnek,
S tartsuk meg az esküvőt
Mi is, kikben ifjú szív ver?
Szólj, beszélj, Gerarda, bátran.

GERARDA Bár féltékeny szívvel jöttem,
Ebben annyi igazság van,
Hogy e két tanácsadóval,
Kik részt vesznek most e perben,
Vallom én is, hogy válassza
Őt atyád, ki feddhetetlen,
S te vedd el Fenisát, ámen.

DORISTEO Igazságos ez ítélet,
Jóváhagyom én is.

FINARDO Én is.

LUCINDO Add kezéd.

FENISA Tiéd e lélek.

KAPITÁNY Nyújtsa hát kezét ön is már.

BELISA Mindent szépen rendbe tett.

HERNANDO *(félre)*
Mert az ilyen vén gebének
Megfelel bármily nyereg.

GERARDA Mindketten elkísérhettek.

DORISTEO Felmegyünk hozzád, Gerarda.

KAPITÁNY Hernando, vezesd e nőket
Lakmározni a házamba.

HERNANDO Együtt lesz az egész banda.

LUCINDO Játékunkon szórakoztak,
Szerelemről szólt, s most vége

A FURFANGOS MENYASSZONYNAK!

.oOo.